

SLOVENSKI

Poročevalec

Izdaja in tiska Časopisna podjetje Slovenski poročevalec - Direktor: Rudi Janžura - Glavni in odgovorni urednik: Sergej Vošnjak - Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 1 in 3, telefon 23-522 do 23-526 - Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1/1, telefon 23-522 do 23-526 - Oglasi: oddelček Ljubljana, Titova cesta 1, telefon 21-906 - Narčniški oddelček za ljubljanske naročnike telefon 20-463, za zunanje naročnike telefon 21-832 - Poštni predaj št. 29 - Zira račun pri Komunalni banki Ljubljana 600-704-1-367 - Mesčna naročnina 230 din

ZDRAVICI PREDSEDNIKA TITA IN PREDSEDNIKA NASERJA

Prijateljstvo in sodelovanje

Oba državnika sta ocenila prijateljske odnose med ZAR in FLRJ kot ploden prispevek k utrditvi miru v tem delu sveta

Damask, 23. februarja (Tanjug) Sinoči je predsednik Naser priredil večerjo v čast predsednika Tita. Ob tej priložnosti sta državnik izmenjala zdravici. Predsednik Naser je pozdravil predsednika Tita, njegovo soprogo in sodelavce. ter dejal:

»Gospod predsednik, gospe in gospe, zelo sem zadovoljen, da lahko izrazim vaši soprogi in vašim kolegom dobrodošlico tukaj v Damasku, v sru arabskega nacionalizma, kjer vi skupno z nami sodelujete pri proslavah združitve. Ni dvoma, da ste občutili prirčno dobrodošlico in sprejem, ki vam jo je priredil narod severnega področja ZAR, kakor tudi sprejema, ki ste ga doživeli v južnem področju ZAR. S takim sprejemom je narod v obeh področjih ZAR izrazil veliko občudovanje do vaše osebnosti in vašega draga naroda. Vezi prijateljstva in sodelovanja med našimi narodi potrjujejo trdnost naših prijateljskih odnosov. To so načela mednarodnega sodelovanja in koeksistence med državami in narodi, za njihov napredek in krepitev mednarodnega miru.

oslabila njegove odločnosti. Nadaljeval je borbo vse dotlej, dokler francoski imperializem ni bil odstranjen s tega dela sveta.

V času, ko ste vi z nami slavili v Kairu, Damasku in vseh krajih ZAR prvo obletnico, odkar smo proglasili Združeno arabsko republiko in zmagali nad francoskim imperializmom. Narod ZAR občuduje in visoko cení borbo velikega jugoslovanskega naroda in njegovo odločno stališče za svobodo in neodvisnost pod vašim modrim vodstvom, gospod predsednik. Vi ste nam pokazali najboljši primer, kako se čuva in brani svoboda. Vaš obisk v naši državi bo brez dvoma utrdil prijateljstvo in sodelovanje med našima državama na političnem, gospodarskem in kulturnem področju.

Gospod predsednik, srečen sem, ker vam lahko izrečem dobrodošlico v Damasku, ter želim vam in jugoslovanskim narodom v svojem osebnem imenu in v imenu naroda ZAR slavo in napredek.

Prav tako bi želel poudariti, da smo mi v Jugoslaviji z velikim zanimanjem spremljali dogodke v tem delu sveta. Ni potreba, da bi govoril o naših stališjih in postopkih v zvezi s problemi in težavami, ki so se na tem področju pojavile v tem obdobju, ker vi in ves svet to dobro poznate. Hotel bi samo poudariti, da so bili narodi Jugoslavije vedno srečni, če so v kakršni koli meri lahko prispevali k reševanju teh problemov in zmagi vaše pravilne stvari. Vaš trud, da bi to področje prišlo iz domene hladne vojne in da se narodom, ki tukaj žive, prizna polna pravica, da sami upravljajo s svojo usodo, da uredijo svoje medsebojne odnose z miroljubnimi sredstvi v skladu s svojimi poželji in stremeljenji, so imeli vedno polno podporo narodov in vlade Jugoslavije. S te stvari smo mi gledali tudi na odločitve naroda Egipta in Sirije, da organizirajo Združeno arabsko republiko kot element pozitivnega gibanja konsolidacije sil miru in politike koeksistence, katera danes edina lahko očuva človeštvo pred strahotami nove vojne in zagotovi miren napredek vsem narodom in še posebej tistim, ki živijo na tem področju.

izgrajujejo porušene - objekte in kakor vidimo gresta oba dela vaše države z odločnimi koraki naprej v svojem razvoju in vsak dan dosega nove uspehe. Prepričani smo, da pomen te uspehov prehaja okvire Združene arabske republike in predstavlja pozitiven prispevek k konsolidaciji razmer v tem delu sveta. Bodite prepričani, da boste tudi v prihodnje imeli polno podporo Jugoslavije kadar koli bo potrebno braniti vašo pravilno stvar, kakor boste imeli - v to trdno upam - tudi podporo vsega miroljubnega človeštva.

Predlagam, da izpijemo to čašo na zdravje za osebno srečo in nadaljnje uspehe predsednika Gamala Abdela Naserja in za trajno prijateljstvo med Združeno arabsko republiko in Federativno ljudsko republiko Jugoslavije.

Predsednik Tito in predsednik Naser s soprogo v Kairu

Veliko zborovanje v Damasku

Na zborovanju so imeli krajše govore predsednik Naser, predsednik Tito, Šukri Kuatli in jemenski princ el Badr

DAMASK, 23. febr. (Tanjug). Sinoči je bilo v Damasku pred predsedniško palačo veliko množično zborovanje, katerega so se udeležili desetstotisi prebivalcev glavnega mesta Sirije. Ko sta se na balkonu palače pojavila predsednik Tito in Naser, prvi državljani ZAR, Šukri Kuatli in prestolonaslednik Jemena Muhamed el Badr, je prišlo na velikem trgu do velikih manifestacij predsednikoma Tito in Naserju, Združeni arabski republiki, sodelovanju arabskih držav in prijateljstvu Jugoslavije in ZAR.

Narodi Jugoslavije so bili po prvi svetovni vojni formalno združeni na umeten način, toda ta združitev, ki je prišla od zgoraj, ni prinesla sreče, zadovoljstva, notranjega pomirjenja in enakopravnosti naših narodov, kar jim je bilo tako potrebno. Morala je priti druga svetovna vojna in velika tragedija vsega naroda, da je prišlo skozi potoke krvi in morja solz do resnične združitve jugoslovanskih narodov.

Dragi prijatelji, vaš veliki predsednik je imel včeraj programski govor in govoril je tudi nočjo o tistem, kar vi čutite v vaših srcih in k čemur težite. Kar je najbistvenejše za vas, je to, da pri vseh vaših voditeljih, a v prvi vrsti pri vašem velikem predsedniku obstaja odločna težnja, da Združeni arabski republik in narodom uresničite srečno prihodnost. Notranja enakopravnost, demokracija in socialna

pravičnost so močni vzvodi, ki bodo gibali razvoj vaše velike države.

Dovolite mi, da vam na koncu izrazim svojo globoko zahvalno za topel sprejem in da vam v vašem prihodnjem delu zaželim mnogo uspehov in razcvet vaše lepe, Združene arabske republike.

Govor predsednika Tita so čisto prekinjali navdušeni aplavzi in skandiranje Tito - Naser, Jugoslavija - ZAR.

Zatem je govoril princ el Badr, ki je narodu Sirije in vsej Združeni arabski republik prinesel pozdrave in čestitke Imamah in Jemena in poudaril, da gre Jemen v vsakem pogledu za roke v roki z Združeno arabsko republiko.

Prvi državljani ZAR Šukri Kuatli, ki je govoril za el Badrom, je prirčno pozdravil svoje velike goste, predsednika Tita in Naserja in poudaril, da pot Sirije in Egipta v Združeni arabski republik predstavlja pot rešitve in miru arabskih narodov.

Na burne manifestacije tisočev Damascanov so se predsednik Tito in Naser, zatem princ el Badr in Šukri Kuatli prišli za roke in z balkona pozdravljali navdušeno množico.

Po programu, ki ni bil na programu, je predsednik Tito izročil prvemu državljani ZAR Šukri Kuatliju Orden Jugoslovanske zvezde I. reda.

Okrog osme ure zvečer je predsednik Naser organiziral sprejem v čast predsednika Tita in njegove soproge. Z jugoslovanske strani so bili prisotni vsi člani jugoslovanske delegacije, jugoslovanski veleposlanik v Kairu Josip Djeržić in generalni konzul v Damasku Murad Begović. Med osebnostmi ZAR so bili na sprejemu člani centralne vlade, člani izvršnega sveta Sirije in generalni armade ZAR. Na sprejemu je bil tudi jemenski prestolonaslednik.

Delegacije in obiski

Beograd, 23. febr. (Tanjug). V Beogradu je danes prispela delegacija generalne zveze dela Alžira (UGTA). Delegacija bo kot gostje Zveze sindikatov Jugoslavije ostala več dni v Jugoslaviji in medtem obiskala razen Beograda tudi Zagreb, Sarajevo, Jamblico in Zenico.

Sestanek v Zenevi
Zeneva, 23. febr. (AFP). V Zenevi se je danes popoldne začelo 60. zasedanje o prenehanju poskusov z jedrskim orožjem. Sestanek predseduje šef ameriške delegacije James Wadsworth.

Potrditev sporazuma z Irakom
Bagdad, 23. febr. (Tanjug). V Bagdadu so izmenjali ratifikacijske instrumente sporazuma o gospodarskem sodelovanju, trgovinski izmenjavi in plačilnem sporazumu, ki so ga sklenili med FLRJ in republiko Irakom.

OB OBISKU V SIRIJI

Komentarji tiska

DAMASK, 23. febr. (Tanjug). Današnji sirski tisk piše o obisku predsednika Tita kot zgodovinskem dnevu v življenju naroda severnega področja ZAR. V zvezi z bivanjem predsednika Tita sirski listi pišejo, da narod slavi dvojni praznik, in sicer prvo obletnico ustavitve ZAR in prihod predsednika Tita, ki ga nazivajo veliki prijatelj arabskih narodov in eden največjih borcev za mir, neodvisnost in enakopravnost med narodi.

Večina uvodnikov je posvečena obisku, listi pa poleg tega objavljajo tudi druge članke, in še posebno o osebnosti predsednika Tita in o njegovi poti po azijsko-afriških državah. »Tito je svetla iskra, ki s svojimi načeli in poslanstvom osvetljuje svet, leži v naših srcih in mi v njem pozdravljamo prijatelja in voditelja napredne Jugoslavije,« piše v zvezi s Titovim obiskom časopis »Al Masa«, ki dodaja, da je zaslug za posebno mesto, ki si ga je Jugoslavija priborila v današnjem svetu, predsednik Tita, zvestoba njegovih sodelavcev in jugoslovanskih narodov.

ODGOVOR PREDSEDNIKA TITA

Ko je odgovarjal na zdravico predsednika Naserja, je predsednik Tito dejal: »Gospod predsednik, dragi prijatelji, dovolite mi predvsem, da vam se enkrat izročim v imenu narodov Jugoslavije in v svojem lastnem imenu najprirčneje čestitke v zvezi s prvo obletnico uresničenja Združene arabske republike, ter da vam izrazim najboljšo željo za vsestranskim napredkom vaše velike države. Veselimo se, ker smo imeli možnost, da smo sodelovali v vaši veliki proslavi v Kairu in Damasku in da vam osebno prinesemo tople pozdrave in prijateljska čustva, ki jih jugoslovanski narodi gojijo do vas.

ojoestranske pomoči in mi smo srečni, če smo z izgradnjo tega pomembnega objekta lahko skromno prispevali k hitrejšemu razvoju vaše države. Tudi v prihodnje bomo napravili vse, kar je v naši moči, da se bo naše gospodarsko sodelovanje stalno širilo. Prepričani smo, da je dosedanja praksa pokazala, da je polno izkoriščanje obstoječih množnosti za tesnejše sodelovanje v obojestranskem interesu in predstavlja enega od faktorjev nadaljnje utrditve neodvisnosti naših držav.

Vojaška parada

DAMASK, 23. febr. (Tanjug). V okviru proslav obletnice ustanovitve Združene arabske republike je bila danes v Damasku velika vojaška parada enot prve armade ZAR. Mimohodu so prisotnosti predsednika Tita in Naser, jemenski prestolonaslednik el Badr, člani jugoslovanske delegacije, prvi državljani ZAR Kuatli in druge visoke osebnosti.

Predsednika Tita in Naserja so ob prihodu na vojaško paradu navdušeno pozdravili sto tisoč prebivalcev Damaska in okolice Kot včeraj, so tudi danes navdušeni prebivalci sirskega glavnega mesta prebrili vse kordone ter prišli k predsednikoma Tito in Naserju in jima priredili največje manifestacije.

Ko sta predsednika Tito in Naser prispela do slovesne tribune v ulici Šukri el Kuatli, je vojaška godba zaigrala državni himni obeh držav. Oba šefa sta zatem obšla častno vojaško četo.

Vzdolž ulice Šukri el Kuatli, in še posebno okoli svečano okrašene tribune so vihrale številne zastave Jugoslavije in ZAR. Poleg tega je bilo tudi nekaj velikih transparentov z napisi v arabskem in srbohrvatskem jeziku. Na transparentih piše: »Prijateljstvo arabskih in jugoslovanskih narodov je podpora miru.« »Borba Arabcev je skupna z borbo Jugoslovancev za mir.« Slovenec defile je trajal 80 minut. V paradu so sodelovali vsi rodovi armade ZAR. Po mimohodu je predsednik Tito čestital poveljniku prve armade ZAR generalu Fejsalu za organizacijo parade.

Danes popoldne bosta predsednik Tito in Naser prisostvovala na tukajšnjem stadionu razdelitvi listin kmetom, ki bodo dobili zemljo na temelju zakona o agrarni reformi.

80 minut. V paradu so sodelovali vsi rodovi armade ZAR. Po mimohodu je predsednik Tito čestital poveljniku prve armade ZAR generalu Fejsalu za organizacijo parade.

Danes popoldne bosta predsednik Tito in Naser prisostvovala na tukajšnjem stadionu razdelitvi listin kmetom, ki bodo dobili zemljo na temelju zakona o agrarni reformi.

80 minut. V paradu so sodelovali vsi rodovi armade ZAR. Po mimohodu je predsednik Tito čestital poveljniku prve armade ZAR generalu Fejsalu za organizacijo parade.

Danes popoldne bosta predsednik Tito in Naser prisostvovala na tukajšnjem stadionu razdelitvi listin kmetom, ki bodo dobili zemljo na temelju zakona o agrarni reformi.

Kakor tudi včeraj po neuradnih razgovorih med Hruščevim in Macmillanom, so s sovjetske strani sporočili samo, da so se razgovorjali o vprašanjih, ki zanimajo obe strani. Tudi z britanske strani ne omenjajo, o katerih vprašanjih so se razgovorjali na večeršnjih razgovorih med Macmillanom in Hruščevim niti v današnjih prvih uradnih razgovorih.

Na današnjih uradnih razgovorih so sodelovali z britanske strani premier Macmillan, ministar za zunanje zadeve Lloyd in veleposlanik v Moskvi Reilly, s sovjetske strani premier Hruščev, prvi namestnik predsednika vlade Mikojan, ministar za zunanje zadeve Gromiko in veleposlanik v Londonu Malik.

Pred temi uradnimi razgovori so Macmillan, Lloyd in Reilly šli na vladno obisk k namestniku predsednika prezidija Vrhovnega sovjeta ZSSR Rašidovu. Poročajo, da so ob tej priložnosti vodili prijateljske razgovore.

Predsednik britanske vlade je tudi danes nadaljeval s svojim poslanstvom - medsebojnega spoznavanja, ki ga je začel že ob svojem prihodu v Moskvo, na kosilu, ki so ga pripravili v njegovo čast, ko je pomembni del svojega govora posvetil rezultatom v razvoju Velike Britanije po vojni. Tudi danes je v ta namen izkoristil svoj obisk moskovski univerzi, kjer je britanski premier govoril trikrat. Prvič je v odgovoru na dobrodošlico rektorja univerze izjavil, da izmenjava študentskih delegacij in študiranje sovjetskih na

ki so ga pozdravili z burnimi in dolgotrajnimi ovacijami ter vzkljukanjem prijateljstvu med Jugoslavijo in arabskimi narodi.

»Dragi prijatelji, dovolite mi, da vam na današnji dan, ko proslavljate zgodovinski dogodek - uresničenje Združene arabske republike - izročim prirčne pozdrave in tople čestitke narodom Jugoslavije. Sinoči smo se v Kairu udeležili prav tako veličastnega zborovanja, na katerem so ljudje bili prav tako navdušeni kakor nočjo. Vse to je nam in na moje sodelavce napravilo globok vtis, kakor nas je presenetila tudi večeršnja manifestacija, ker to dokazuje, da je vaša združitev zrasla iz src vsega naroda. Tako združitev, ki odraža težnje narodov in njihovo voljo, predstavlja močno tvorbo, sposobno, da kljubuje mnogim burjam.

Več svet je danes v zelo motnem položaju in majhni narodi se morajo najbolj batj za svojo usodo. Zato je v njihovo korist, če čim tesneje združijo svoje vrste, ali da se združujejo po varnem primeru, da bi laže kljubovali burjam, ki so prišle nad človeštvo.

Jaz in moji tovariši prihajamo iz države, ki je šla skozi težke preizkušnje v zgodovini.

Za predsednikom Naserjem je imel govor predsednik Tito.

Razgovori v Moskvi

Predstavnik britanske delegacije je izjavil, da je Macmillan zadovoljen s sprejemom in z razgovori

MOSKVA, 23. febr. (Tanjug). Predstavnik za tisk britanske delegacije v Moskvi je nočjo izjavil, da je premier Macmillan zadovoljen s sprejemom v Moskvi in odkritostjo, v kateri so se odvijali njegovi dosedanj razgovori s sovjetskimi funkcionarji. To izjavo je dal po današnjih prvih uradnih razgovorih med obema delegacijama, ki so bili dopolne v Kremlju. Hkrati je to tudi prvi uradni britanski komentar o teh razgovorih v Moskvi.

Kakor tudi včeraj po neuradnih razgovorih med Hruščevim in Macmillanom, so s sovjetske strani sporočili samo, da so se razgovorjali o vprašanjih, ki zanimajo obe strani. Tudi z britanske strani ne omenjajo, o katerih vprašanjih so se razgovorjali na večeršnjih razgovorih med Macmillanom in Hruščevim niti v današnjih prvih uradnih razgovorih.

Na današnjih uradnih razgovorih so sodelovali z britanske strani premier Macmillan, ministar za zunanje zadeve Lloyd in veleposlanik v Moskvi Reilly, s sovjetske strani premier Hruščev, prvi namestnik predsednika vlade Mikojan, ministar za zunanje zadeve Gromiko in veleposlanik v Londonu Malik.

ri so Macmillan, Lloyd in Reilly šli na vladno obisk k namestniku predsednika prezidija Vrhovnega sovjeta ZSSR Rašidovu. Poročajo, da so ob tej priložnosti vodili prijateljske razgovore.

Predsednik britanske vlade je tudi danes nadaljeval s svojim poslanstvom - medsebojnega spoznavanja, ki ga je začel že ob svojem prihodu v Moskvo, na kosilu, ki so ga pripravili v njegovo čast, ko je pomembni del svojega govora posvetil rezultatom v razvoju Velike Britanije po vojni. Tudi danes je v ta namen izkoristil svoj obisk moskovski univerzi, kjer je britanski premier govoril trikrat. Prvič je v odgovoru na dobrodošlico rektorja univerze izjavil, da izmenjava študentskih delegacij in študiranje sovjetskih na

atomsko središče v Dubnu.

VREME

Stanje 23. febr.: Nad srednjo Evropo se je ponovno okrepilo področje visokega zračnega pritiska. S svojimi severnimi vetrovi dovoja proti Balkanu hladni zrak. Napoved za torek: Delno do zmerno oblačno vreme. Nočne temperature med -10 in -5, v primorju 5, dnevne nekaj nad 0, v primorju 10 stopinj C.

Razvojne možnosti naše strojegradnje

OD NASEGA BEOGRAJSKEGA DOPISNIKA

Naši strokovnjaki menijo, da bi v glavnem lahko dobili opremo, ki jo bomo rabili za perspektivni razvoj našega gospodarstva, iz domače proizvodnje. Potrebno pa je drugače usmeriti in organizirati našo strojno industrijo.

Zmogljivosti za proizvodnjo opreme, s katerimi smo razpolagali po vojni, so bile neznatne. Takrat smo si prizadevali predvsem, da bi razvijali energijsko in surovinsko bazo. Zato je bil tudi razvoj naše strojne industrije usmerjen predvsem na proizvodnjo opreme za te panoge našega gospodarstva. Izbor te opreme pa je bil ozek — predvsem zaradi pomanjkanja strokovnega kadra in tehnične dokumentacije. Serijske proizvodnje opreme je bilo malo — in še ta je bila organizirana na polindustrijski način. Ozek izbor opreme in njena ne prevelika kakovost sta nam onemogočila, da bi z njo v večjem obsegu prodali na inozemski trg, hkrati pa smo morali sami uvažati mnogo opreme.

Ena izmed značilnosti razvoja naših zmogljivosti za proizvodnjo opreme je bila tudi v težnji avtarčnosti; gradili smo samozadostne velike tovarne, med katerimi si je vsaka prizadevala, da bi sama opravila vse. Nismo pa gradili manjših podjetij, ki bi se specializirala za proizvodnjo polizdelkov. To je vplivalo negativno na kooperacijo in na specializacijo v proizvodnji opreme, s tem pa tudi na ceno opreme. Proizvajalci opreme so pogosto zamajali roke, hkrati pa niso mogli po cenah in kakovosti konkurirati inozemski opremi — kar je vse skupaj pripeljalo do tega, da so se investitorji, če se je le dalo, izognili nakupu domače opreme.

Sedanji razvoj našega gospodarstva zahteva širok izbor opreme — tako individualne kakor serijske proizvodnje. Zato je nujno potrebno, da v proizvodnji opreme razširimo kooperacijo in uvedemo specializacijo, kar bi omogočilo veliko boljše izrabljanje sedanjih zmogljivosti. To bi pomembno omogočilo tudi povečanje izvoza opreme in naši strojni industriji omogočilo, da na enakopravnih podlagah sodeluje z inozemskimi proizvajalci v kooperaciji in koprodukciji pri proizvodnji opreme in to za potrebe našega domačega trga, kakor tudi za inozemski trg.

Največje težave za povečanje obsega domače proizvodnje opreme povzročajo predvsem

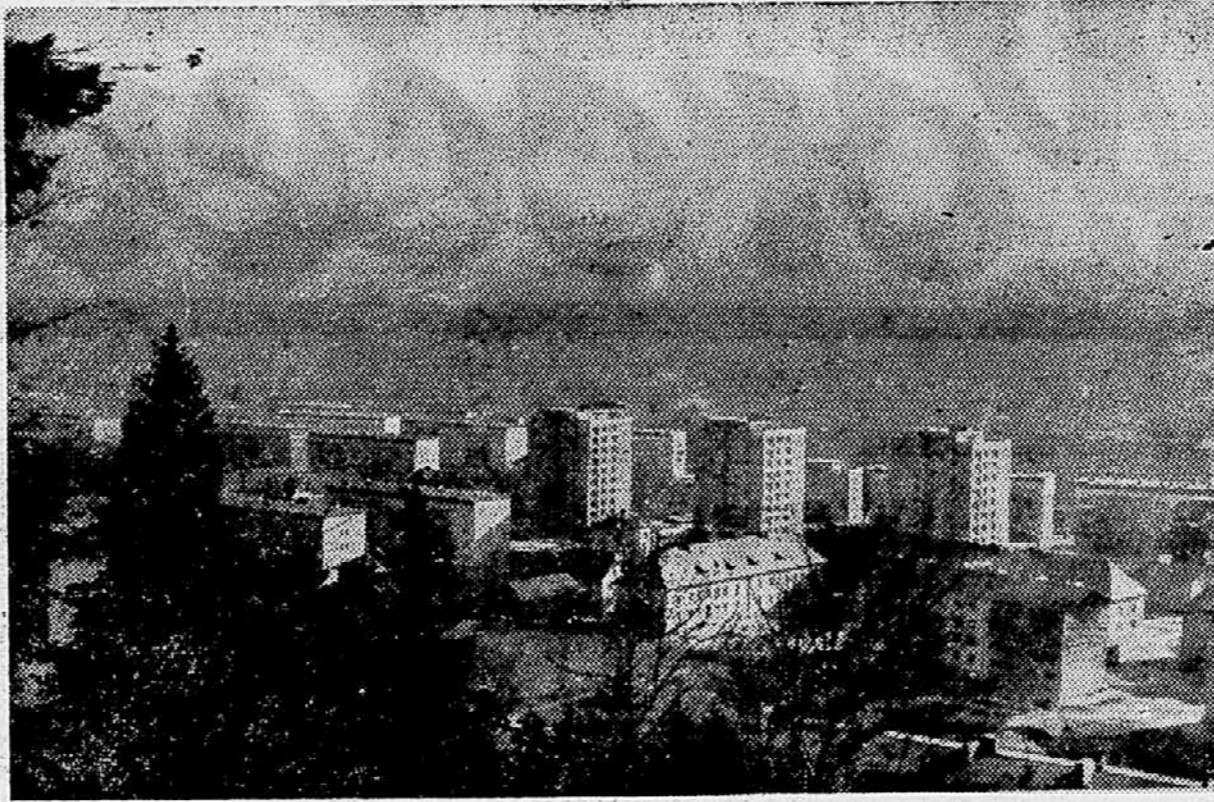
razna neresena vprašanja, ki bi v glavnem lahko dobili opremo, ki jo bomo rabili za perspektivni razvoj našega gospodarstva, iz domače proizvodnje. Potrebno pa je drugače usmeriti in organizirati našo strojno industrijo.

Glede tehnične dokumentacije si moramo biti na jasnem, da si s svojimi silami pri tem lahko le delno pomagamo. Čeprav z večjo pritegnitvijo domačih projektantskih organizacij to vprašanje lahko omilimo, zato moramo težiti za tem, da večji del tehnične dokumentacije za razširitev izbora opreme dobimo z razširitvijo kooperacije in koprodukcije z inozemskimi proizvajalci opreme, z odkupom licenc, kakor tudi z razširitvijo bilateralnih pogodb o tehničnem sodelovanju z industrijsko razvitimi državami.

Do sedaj smo odkupili razne licence za proizvodnjo relativno širokega izbora opreme, predvsem za mehanizacijo kmetijstva, za modernizacijo cestnega prometa itd. Se zdela dovolj pa nismo izrabili možnosti, da pri nakupu opreme iz inozemstva dobimo tehnično dokumentacijo in izkušnje iz proizvodnje opreme. Izpustili smo tudi priložnosti, da v večjem obsegu sodelujemo v koprodukciji in kooperaciji pri proizvodnji te opreme, s čimer smo zamudili priložnosti, da bi razširili izbor proizvodnje in zmanjšali uvoz opreme. Naši strokovnjaki menijo, da bi za večino naših tovarn lahko zagotovili opremo pri domačih proizvajalcih, ki bi se po potrebi povežali z inozemskimi proizvajalci za koprodukcijo in kooperacijo ob pogojih, da jim le-ti prenesejo svoje izkušnje in dajo tehnično dokumentacijo.

Za posamezna gospodarska področja in industrijske panoge so že znane potrebe glede opreme za njihov razvoj. Strojna industrija bi te potrebe lahko znatno zadovoljila tudi, če bi pravilno organizirala sodelovanje med različnimi podjetji. Tako bi n. pr. naša strojna industrija lahko bolj zadovoljevala potrebe glede opreme za tekstilno industrijo, lesno industrijo, industrijo gradbenega materiala, mehanizacijo, gradbeništva itd. Združeno proizvajalcev opreme bi moralo imeti možnost čimprej proučiti, skupno in s pomočjo potrošniških opreme in zveznih organov, ki so pristojni za razvoj gospodarstva v celoti.

Milan Pogačnik

Pogled z Rovta na novi del Jesenice

Nagrade za poučne filme

Beograd, 23. febr. (Tanjug). Komisija za nagrajevanje domačih kratkometražnih filmov, ki jo je imenoval sekretariat ZIS za prosveto in kulturo, je včeraj končala svoje delo. Komisija je pregledala 114 prijavljenih domačih kratkometražnih filmov in sklenila, da se iz sredstev za napredek domače kinematografije nagradi deset podjetij za proizvodnjo najboljših kratkometražnih filmov v letu 1958.

Nagrado 625.000 dinarjev prejme »Avala-film« iz Beograda za film iz družbeno-političnega življenja »Dečica z naslovne strani«.

Po 625.000 dinarjev prejmeta tudi »Slavija-film« za film s področja gospodarstva »Bogastvo v doinah« ter »Dunav-film« iz Beograda za poljudno-znanstveni film »Fotocelica« ter za film s področja gospodarstva »Zboljšajmo travnike in pašnike«.

Izmed zagrebških podjetij prejme nagrado »Zora-film« dvakrat po 900.000 dinarjev za poljudno-znanstveni film »Kakšna je naša obala« in za film s področja gospodarstva »Za lastne proizvode« ter dvakrat po 625.000 dinarjev za kulturno-prosvetni film »Prometni znaki — ulični junaki« in za turistični film »Ljudje na obali«. Pet nagrad po 900.000 dinarjev je dobilo podjetje »Zagreb-film« za film s področja družbeno-političnega življenja »Veliko stoletje« ter

za film »Tovarne delavcem«, nato 625.000 dinarjev za kulturno-prosvetni film »Trije spomeniki« in 625.000 dinarjev za film iz družbeno-političnega življenja »On in njegovi«.

»Bosna-film« iz Sarajeva je nagrajen z 625.000 dinarjev za film iz družbeno-političnega življenja »Drvar«, »Vardar-film« iz Skoplja pa z isto vsoto za poljudno-znanstveni film »Po sledeh jegulj«. Podjetje »Lovčen-film« iz Budve je nagrajeno z 625.000 dinarjev za kulturno-prosvetni film »Grahovaška baklja«, »Filmske novice« iz Beograda pa z 900.000 dinarjev za film iz družbeno-političnega življenja »Tri mesta«.

V komisiji za nagrajevanje so bili družbeni, kulturni in javni delavci ter filmski umetniki.

Konferenca ZK v BiH Sarajevo, 23. febr. (Tanjug). V Bosni in Hercegovini so se dni občinske konference Zveze komunistov, na katerih razpravljajo o delu in nalogah organizacij Zveze komunistov in volijo delegate za III. kongres Zveze komunistov BiH, ki se bo začel v Sarajevu 26. marca. Za kongres bodo izbrali 645 delegatov.

Lani so se organizacije Zveze komunistov pomnožile, posebnost z mladimi ljudmi, ki jih je nad 70%.

Marca prvi turisti na Jadranu Split, 23. febr. (Tanjug) Po dosedanjih rezervacijah skidepajo, da bo letošnja turistična sezona ugodnejša kakor vse dosedanje. Ze za marec je prijavljen prihod več skupin turistov iz Avstrije in Zahodne Nemčije. Samo splitsko podjetje »Putnik« je sklenilo z inozemskimi potovalnimi uradi dogovor za približno 200.000 prenočevanj od marca do oktobra letos. Gre po večini za goste iz Nemčije, Avstrije, Anglije, Francije, Belgije, Švice in skandinavskih držav. Povečal se bo tudi dotok turistov iz Italije.

Znaten del hotelskih zmogljivosti v Makarskem Primorju, Hvaru, Šibeniku, Zadru in na splitskem turističnem področju so že najeli inozemski turistični uradi in agencije. V letošnji turistični sezoni bo pomorski promet ojačen na vseh pomorskih progah, uvedli bodo tudi nove avtobusne proge od Reke in Kotora proti Splitu, medtem ko bodo zahodno nemške avstrijske turistične agencije organizirale posebne vlake iz svojih držav do Ljubljane in Splita.

900.000 dinarjev za kulturno-prosvetni film »Trije spomeniki« in 625.000 dinarjev za film iz družbeno-političnega življenja »On in njegovi«.

»Bosna-film« iz Sarajeva je nagrajen z 625.000 dinarjev za film iz družbeno-političnega življenja »Drvar«, »Vardar-film« iz Skoplja pa z isto vsoto za poljudno-znanstveni film »Po sledeh jegulj«. Podjetje »Lovčen-film« iz Budve je nagrajeno z 625.000 dinarjev za kulturno-prosvetni film »Grahovaška baklja«, »Filmske novice« iz Beograda pa z 900.000 dinarjev za film iz družbeno-političnega življenja »Tri mesta«.

V komisiji za nagrajevanje so bili družbeni, kulturni in javni delavci ter filmski umetniki.

Konferenca ZK v BiH Sarajevo, 23. febr. (Tanjug). V Bosni in Hercegovini so se dni občinske konference Zveze komunistov, na katerih razpravljajo o delu in nalogah organizacij Zveze komunistov in volijo delegate za III. kongres Zveze komunistov BiH, ki se bo začel v Sarajevu 26. marca. Za kongres bodo izbrali 645 delegatov.

Lani so se organizacije Zveze komunistov pomnožile, posebnost z mladimi ljudmi, ki jih je nad 70%.

Marca prvi turisti na Jadranu Split, 23. febr. (Tanjug) Po dosedanjih rezervacijah skidepajo, da bo letošnja turistična sezona ugodnejša kakor vse dosedanje. Ze za marec je prijavljen prihod več skupin turistov iz Avstrije in Zahodne Nemčije. Samo splitsko podjetje »Putnik« je sklenilo z inozemskimi potovalnimi uradi dogovor za približno 200.000 prenočevanj od marca do oktobra letos. Gre po večini za goste iz Nemčije, Avstrije, Anglije, Francije, Belgije, Švice in skandinavskih držav. Povečal se bo tudi dotok turistov iz Italije.

Znaten del hotelskih zmogljivosti v Makarskem Primorju, Hvaru, Šibeniku, Zadru in na splitskem turističnem področju so že najeli inozemski turistični uradi in agencije. V letošnji turistični sezoni bo pomorski promet ojačen na vseh pomorskih progah, uvedli bodo tudi nove avtobusne proge od Reke in Kotora proti Splitu, medtem ko bodo zahodno nemške avstrijske turistične agencije organizirale posebne vlake iz svojih držav do Ljubljane in Splita.

»STIRIDESET VELIKIH LET«

v predavanjih na delavski univerzi »Djuro Salaj«

Jubilejno leto 1959 bodo praznovali v okviru proslav po vsej državi tudi na delavski univerzi »Djuro Salaj« v Beogradu. Tam bodo prelistali veliko strani burne zgodovine rasti Komunistične partije Jugoslavije in delavskega gibanja v državi.

Za to so pripravili program z naslovom »Stirideset velikih let«. Z njim se bodo spomnili mnogih dogodkov 40. zgodovinskih let. V zvezi z razglasom KPJ za uporabo govoril po programu tov. Aleksander Ranković, podpredsednik Zveznega izvršnega sveta, o pripravah, bojevanju in zmagi socialistične revolucije v državi. Obletnico združevalnega kongresa (20. april 1919) bodo praznovali tako, da bodo obiskovalcem delavske univerze govorili o svojih vtisih in spominih delegati s kongresov KPJ iz obdobja med obema vojnama.

Ob dnevu smrti Moše Pijada se bodo spomnili dela velikega revolucionarja. Podpredsednik zveznega izvršnega sveta tov. Rodoljub Colaković bo ob tej priložnosti predaval o temi »Jedinstvo Jugoslavije — komunistične univerze«. V dolgotrajnem zaporu je pokojni Moša Pijada hkrati s tov. Colakovićem prevajal Marxov »Kapital«. Bil je zelo dobro znan in drugi politični zaporniki so ga zelo spoštovali. Ob obletnici smrti tov. Djura Salaja, enega izmed najstarejših borcev delavskega gibanja, bo na delavski univerzi slovesna akademija in tedaj bodo v dnevnu univerze, ki ima danes ime »Djuro Salaj«, odkrili Salajev kip.

Poseben večer bodo posvetili tudi spominu na vedenje komunistov pred sodišči starega režima. Ta večer bodo organizirali na dan 30. obletnice dneva, ko so ubili Djura Djakovića. V počastitev revolucije bodo imeli glasbeni večer in razstavo; obletnico sprejema temeljnega zakona o upravljanju bodo pa počastili s predavanjem in razpravo o samoupravljanju v gospodarstvu. Organizirali bodo tudi večer, na katerem bodo govorili o delavski univerzi »Djuro Salaj«.

ziralni bodo tudi večer, na katerem bodo govorili udeleženci akcij, ki jih je organizirala Partija v obdobju med obema vojnama in v prvih dneh osvobodilnega boja.

V programu je zamišljeno tudi to, da bodo imeli nastope tudi ob obletnici izida prve številke »Borbe«, ob obletnici marčnih demonstracij 1941 in ob drugem.

Na univerzi bodo imeli razen številnih drugih seminarjev tudi seminar o zgodovini jugoslovanskega delavskega gibanja in KPJ. Ta seminar bo obiskoval 30 skupin, med katerimi bo imela vsaka 25 do 30 udeležencev. Seminar obsega bogato gradivo tega razvoja, med drugim »Nastanek delavskega gibanja v naši državi«, »Delavsko in socialistično gibanje pri nas do prve svetovne vojne«, »Jugoslovanski socialisti in prva svetovna vojna«, »Ustanovitev KPJ in prva leta njene dejavnosti«, »KPJ in delavsko gibanje v času vidovdanske ustave«, »Delavsko gibanje in KPJ za šestojanuarske diktature od 1920 do 1937«, »KPJ in delavsko gibanje pred drugo svetovno vojno«. Seminar obsega tudi temo »KPJ v narodnoosvobodilnem boju in ljudski revoluciji«, »KPJ v boju za socialistično graditev in ohranitev neodvisnosti FLRJ« in pa »ZKJ v boju za nadaljnji razvoj socialistične demokracije v naši državi«.

Povečanje industrijske proizvodnje v Črni gori Titograd, 23. febr. (Tanjug). Po podatkih Zavoda za statistiko pri izvršnem svetu Črne gore se je fizični obseg industrijske proizvodnje povečal v Črni gori januarja letos za 11% v primerjavi s istim mesecem lani. Največji napredek so zaznamovali v tekstilni industriji, črni metalurgiji, tobačni industriji in industriji gradbenega materiala za 47% ter v kovinski in kemični industriji.

Priprave za omejitve privatne zdravniške prakse v Srbiji

Beograd, 23. febr. (Tanjug) V svetu za ljudsko zdravje Srbije ter na okrajnih in občinskih ljudskih odborih pripravljajo vse potrebno za izvedbo novega zakona o privatni poklicni zdravstveni delavnosti. Za zakon, ki ureja privatno prakso zdravnikov, zobarjev in stomatologov, v Srbiji, bo začel veljati 8. julija.

Okrajni in občinski ljudski odbori bodo sestavili posebne komisije, ki naj analizirajo zmogljivost zdravstvenih ustanov na svojem področju in predložijo načrt za njihovo razširjenje. Sestavile bodo tudi seznam privatnih ordinacij in zdravstvenih uslug, ki jih opravljajo v njih, da bi dobili popolne podatke o skupnem številu zdravstvenih uslug v republikih, ki jih bodo po uveljavitvi novega zakona opravljale skoraj izključno javne zdravstvene ustanove. Na pod-

lagi teh podatkov bodo tudi ugotovili, koliko bo potrebna honorarnega dela zdravnikov, da bi omogočili osnovno zdravstveno zaščito vsega prebivalstva. V teh komisijah bodo tudi zastopniki zdravstvene službe, socialnega zavarovanja in družbenih organizacij, svoje delo pa morajo končati do 20. marca.

Honorarno delo v javnih zdravstvenih ustanovah bo omogočeno vsem zdravnikom, zobarjem in stomatologom na področjih, kjer javna zdravstvena služba ne more v določenem času zagotoviti celotno zaščito prebivalstva. Kakor predlagajo, naj bi znašali denarni prejemki zdravnikov za eno uro honorarnega dela 300 do 450 dinarjev. Največji honorar bodo prejemali redni učni profesorji, okoli 800 din. Denarni prejemki zdravniških

pomočnikov, zobarjev in babic bodo do 250 din na uro. Zdravstvene postaje naj postanejo osnovne zdravstvene ustanove na določenem področju. Poskrbeli bodo tudi, da bodo lahko državljani prosto izbirali zdravnike in tistih zdravstvenih postajah, ki nudijo zdravstveno zaščito državljanov

Obisk jugoslovanskih novinarjev v Italiji Beograd, 23. febr. (Tanjug) — Na povabilo Združenja italijanskega tiska je sinoč odpotovala delegacija Zveze novinarjev Jugoslavije na devotedenski obisk v Italijo. V delegaciji je 7 novinarjev iz uredništva v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu in Skoplju, vodi pa jo glavni urednik »Naše stvarnost« dr. Najdan Pašić.

Obtina razstava v Titogradu Titograd, 23. febr. (Tanjug). V prostorih Umetniškega paviljona v Titogradu bo od 1. do 8. marca razstava obrtnih izdelkov Črne gore. Najboljši izdelki bodo nagrajeni in razstavljeni na V. obrtnem sejmu Jugoslavije, ki bo v Zagrebu od 3. do 12. aprila.

Proslava dneva mladinskih delovnih brigad na avtomobilski cesti Niš, 23. febr. (Tanjug). Prvi april, Dan mladinskih delovnih brigad, bodo tudi letos proslavili na mladinskih gradbiščih na najslavnejši način. Centralna proslava, s katero se bo začela tudi največja letošnja delovna akcija na avtomobilski cesti Paraćin—Niš in Negotin—Demir Kapija, bo v Ni-

šu, kjer so te dni zastopniki družbenih in političnih organizacij ter glavne štaba mladinskih delovnih brigad ustanovili odbor za to proslavo.

Posvetovanje o nalogah delavskih univerz Beograd, 23. febr. (Tanjug) Centralni svet Zveze sindikatov Jugoslavije bo imel 9. in 10. marca posvetovanje s člani predsedstva centralnega sveta, predsednik republikanskih svetov, centralnih odborov in predsedniki okrajnih sindikalnih svetov o aktualnih problemih in nalogah sindikatov in izgradnji socialističnih družbenih odnosov ter o družbeno-politični vlogi in nalogah delavskih univerz.

Festival zabavne glasbe v Opatiji Opatija, 23. febr. (Tanjug). Glasbeni oddelek radiofuzije je sprejel sklep o proglasitvi Opatije za festivalno mesto jugoslovanske radiofuzije. Ta sklep so objavili na sestanku v Opatiji, ki so mu prisostvovali predstavniki radiofuzije, poltarnega gledališča, občinskega ljudskega odbora in gostinske zbornice v Opatiji. Sklenili so tudi, da bo festival zabavnih pesmi letos v septembru.

Ljudska skupščina Vojvodine je razpravljala o kmetijskih problemih Novi Sad, 23. febr. (Tanjug). Na današnji seji Ljudske skupščine Vojvodine, na kateri so obravnavali poročilo o delu pokrajinskega izvršnega sveta v lanskem letu, so ugotovili, da je izvršni svet Vojvodine intenzivno delal na vseh področjih gospodarskega in družbenega življenja, posebno skrb pa je posvečal razvoju delavskega in družbenega upravljanja.

Pomembno je delo izvršnega sveta in njegovih organov za modernizacijo kmetijstva, za kar so v preteklih dveh letih investirali okoli 50 milijard dinarjev. Kmetijska posestva in kmečke delovne zadruge so usposobljene za sodobno proizvodnjo, medtem ko so kmetijske zadruge postale najmočnejše ekonomske enote na vasi. Velika gospodarstva so pridelala več kljub neugodnim vremenskim razmeram najvažnejših kmetijskih kultur kakor v letu 1957, ko je bila letina najboljša v zadnjih petih desetletjih. Kmetijska posestva so pridelala povprečno 41,6 stota koruze na hektar, kmetijske zadruge pa 37 stotov. Nedavno so tudi ure-

dili uporabljane prekopov za namakanje 9000 hektarov polja. Tudi število živine se je lani znatno povečalo. Letos bodo povečali število govedi za 20 odstotkov, prašičev pa za 40 odst. v primerjavi s letom 1957. Investirali bodo večja sredstva, da bi zboljšali neugodno razmerje med rastlinsko in živalinorjsko proizvodnjo.

Povečana proizvodnja v kmetijstvu zahteva že danes ureditev vrste problemov. Zetev de-

lega žita je prinesla nad 100.000 vagonov skladišča pa ne morejo prezevti več kakor tretjino te količine. S povečanjem števila govedi in zboljšanjem živinoreje so nastale tudi težave zaradi pomanjkanja potrebnih obradov za pridelavo mleka. Rekonstruirane sladkorne tovarne lahko predelajo v času sezone 80.000 vagonov sladkorne pese, medtem ko je dosedanje proizvodnja dala 120.000 vagonov pese.

Letos poteka 30 let, odkar je univ. prof. dr. Janez Kanozi, predstojnik psihiatrske klinike Fakultete za splošno medicino in stomatologijo v Ljubljani in honorarni ravnatelj Bolnišnice za duševne in živčne bolezni Ljubljana-Polje ter Bolnišnice za duševne bolezni in Begunjskega psihiatričnega službo v LRS, ki jo opravlja še danes. V novembru 1957 je bil imenovan za rednega profesorja psihiatrije.

Navedeni kronološki podatki predstavljajo le okvir, v katerem se je odvijalo tako bogato, ljubljansko in prednostno polno, nedopovedljivo vztrajno in žilavo, za družbo in posameznika nadvse koristno delo uglednega zdravnika znanstvenika, da ga na tem mestu ni bilo mogoče in ne bi smelo biti. Dokaz za to so nešteta priznanja, ki jih je prejel od vseh strani in vrsta odlikovanj, med katerimi omenjamo Partizanski spominski znak 1941, Partizansko zvezdo III. stopnje, Red hrabrosti, Red zasluge za narod III. stopnje in Red dela II. stopnje. Slavljenec praznuje dvojni jubilej v krogu svoje družine, ki ji poveča kot dober mož in oče vse svoje ostale, skopo odmerjeni prosti čas. Čestitkam njegovih najdražjih, ki so mu prav gotovo najljubše, se pridružujejo vsi njegovi znanci in prijatelji, želeč mu še mnogo let zdravlja in uspešnega dela, prav tako pa srečno in zadovoljno življenje v krogu njegove družine. Dr. N. V.

VČERAJ IN DANES

STANOVANJA ZA BODOČE ZAKONCE

Dvajset mladih ljudi bombažne tovarne v Zagrebu se je odločilo, da bodo začeli spomlad graditi štirinadstropno stanovanjsko hišo. Delavski svet je podprl to akcijo in pričakuje, da bo kolektivni posodli za družnikom začetni znesek za gradnjo iz sklada za skupno prehrano, ostanek potrebnih sredstev pa bodo zadržniki dobili lahko kot posojilo pri banki. Mladinska organizacija pa bo v tovarni organizirala

prostovoljne delovne akcije, s katerimi bodo mladinci pomagali tovarišem graditi dom. Računajo, da bo dvosobno stanovanje veljalo okoli milijon dinarjev. Zadržniki bodo mesečno odplačevali stanovanja, in sicer 3 do 4 tisoč dinarjev. Tako bodo tudi mladi ljudje, ki se nameravajo poročiti, dobili stanovanja s pomočjo take zadruge, česar doslej ni bilo, saj so se v stanovanjske zadruge v glavnem včlanjevali že poročeni delavci in uslužbenci.

TOVARNA ROBCEV IZ NYLONA

potiskanih floek tkanin in vzorčastih tkanin — prodaja grostičnem podjetjem. — Obrnite se na: TRIDECO S. r. l. — L. go Treves — Milano. Telefon šte. 667-266 ali Trst, telefon šte. 41-857. 1083-43

Ob robu dogodkov

Prebujanje

Ce bi bilo mogoče izdelati zemljevid, ki bi s svetlobnimi učinki pomaziral duhovno in družbeno vretje prebivalstva na določenem ozemlju, bi zemljevid Srednje in Južne Afrike prav te dni kazal nenavadno podobo. Luči na takem zemljevidu bi se nenehno prižigale in ugašale, kot da gre za splošen alarm.

Po neredih v Francoskem Kongu je prišlo v začetku leta do spopada v Belgijskem Kongu, ki je dotlej veljal kot zlogodna kolonija, s staljša belega kolonizatorja namreč. V zadnjih dneh pa je prišlo do neredov tudi v Karongi in južnih delih Njase, nekdanjem protektoratu Velike Britanije, zdaj delu srednjeafriške federacije, ki se uradno imenuje Federacija Rodezije in Njase.

Kaj se praznaprav dogaja v Federaciji? Na kratko povedano, gre za odpor črnega prebivalstva proti belim naseljenecem, ki nimajo v rokah samo največ in najboljšo obdelovalno zemljo, ampak tudi, uvo in industrijo in rudnike, čeprav jih je izredno malo. Odnos med belim in črnim prebivalstvom je v Južni Rodeziji 1 proti 14, v Severni Rodeziji 1 proti 48 in v Njasi, kjer je zdaj prišlo do nemirov, celo 1 proti 500. Z drugimi besedami, v Njasi živi samo štiri tisoč belcev na dva milijona črncev.

Za podrobnejše razumevanje položaja v Srednjeafriški federaciji pa je treba pogledati nekoliko nazaj. Beli kolonisti iz Južne Afrike so konec stoletja prodirali proti severu. Iskali so nova bogastva in zemljo. Ti ljudje so bili istega kova kot Afrikanerji na dnu Afrike, prav tako brezobzirni in prav tako pohlepni kot njihovi vrstniki v Južnoafriški uniji. Razlika je bila le v tem, da jih je bilo pre malo in da jih je še danes pre malo, da bi ustvarili svoj lastni »beli« narod. Pač pa so si ustvarili lastne »bele« interese: v Južni Rodeziji predvsem na plantažah, v Severni Rodeziji predvsem v industriji in rudnikih. Dokler se Afrika ni prebudila, je življenje teklo tako, kot je bilo vseč belim gospodarjem. Dejstvo, da imajo ti daleč na polovico najboljše zemlje v Južni Rodeziji, čeprav jih je komaj sedem odstotkov, najbolje ilustrira ta način življenja.

In potem je leta 1953 prišlo do ustanovitve Federacije Rodezije in Njase. Ustanovitvi sta nasprotovali obe večini — bela in črna. Belci so se bali, da je bilo s tem pokopano upanje na status domovine. V domovinu bi namreč lahko še bolj neodvisno od Londona pristihli na črnce. Črnci pa so videli v ustanovitvi federacije poskus streti odpor črnega prebivalstva in zavreti njegovo politično osamosvojitve. London pa je hotel z ustanovitvijo federacije uresničiti »družabništvo« med belci in črnci, seveda v bistvu na temelju sedanjega neenakega položaja.

Britanska konservativna stranka je tik pred razglasitvijo federacije objavila brošuro, v kateri je med drugim reklo: »... Njihovo (črnsko) čustveno zavračanje federacije izvira iz sanj o črnski samoupravi... Njihove ambicije so razumljive, saj bero o afriških ministrih na zahodni obali, ki uživajo vse privilegije visokih funkcij. Pozabljajo pa, da so Afričani na Zlati obali daleč pred njimi: da je v Zahodni Africi belec ptica selivka, medtem ko je v Srednji Afriki prišel, da bi se naselil. Da po tem takim ne gre primerjati razmer na obeh področjih...«

In v tem je bistro sedanjega položaja. Belec se noče odreči svojim plantažam, rudnikom in tovarnam v federaciji, ker jih ne more spraviti v žep in oditi. Problem malce spominja na Alžirijo. Zanimivo pa je, da ista konservativna brošura na koncu daje rešitev tega problema, ko pravi: »Federacija pa bo vendarle nudila okvir, znotraj katerega se je moč najbolje lotiti težav, ki izvirajo iz rasno mešane družbe. Zakaj Srednja Afrika se ne bo mogla razvijati na temelju prevlade ene rase nad drugo, ampak na temelju politike družabništva med obema rasama.«

Misel je razumna in bi jo bilo treba pozdraviti. Toda prej bi bilo treba razčistiti samo en pojem: kaj menijo belci z izrazom »družabništvo«? Če mislijo enakopravnost, potem bi morala prav kmalu sedeti v parlamentu črna večina. Če pa mislijo na ovekovečenje vodilne vloge belega človeka, je pojem družabništva — mogoče rešeno — v nasprotju z njegovo razlago v siovarju. In ne smemo pozabiti, da število pisemnih Afričanov narašča iz dneva v dan.

B. Pahor

»Boj še ni končan«

Makarios je pred odhodom iz Londona izrazil optimizem glede bodočnosti otoka, obenem pa opozoril, da miroljubni boj še ni končan

LONDON, 23. febr. (AP). Voditelj ciprskih Grkov nadškof Makarios je izrazil tukaj optimizem, kar zadeva prihodnost ciprske republike. — Makarios pa je medtem dodal, da borba ciprskega naroda še ni končana. »Pozvali so nas v novo, toda miroljubno borbo za konstruktivno delo in mednarodno sodelovanje«, je izjavil Makarios pred množico 5000 Ciprčanov, ki so mu privedli manifestacije.

Ciprčani, ki živijo v Londonu, so se zbrali na manifestaciji, da bi pozdravili nadškofa Makariosa neposredno pred njegovim odhodom iz Londona. Nadškof Makarios, za katerega trdijo, da je med razgovori v Londonu izrazil rezerve z ozirom na načrt sporazuma, bo verjetno izvoljen za prvega predsednika ciprske republike.

V prvi izjavi na javnem mestu po podpisu sporazuma, prejšnj teden, je Makarios dejal, da mora postati »Ciper most med Vzhodom in Zahodom, ter iridnjava miru«. Na Cipru je prišlo sinoči do dveh incidentov, ko so ciprski Turki s kamenjem napadli ciprske Grke, bivše zapornike in britanske vojake. Do prvega incidenta je prišlo v bližini letališča v Nikoziji, ko so napadli kamion, v katerem so bili bivši zaporniki in britanski vojaki.

V vasi Pergamesu so ciprski Turki ustavili konvoj avtobusov, v katerem so bili ciprski Grki, ki so jih ravno izpuštili iz zaporov ter članj njihovih družin. Teže je bil ranjen nek detek grške narodnosti. Casopis »Vima« pise, da pomeni sporazum o Cipru začetek novega obdobja za otok. List priporoča nadškofu Makariosu in generalu Grivasu, naj »spretne in s političnim smislom« rešujejo težak problem stabilnega statusa Cipra. Casopis tudi meni, da morajo tudi voditelji Grčije dokazati pomen doseženega sporazuma s tem, da se bodo potrdili vzpostaviti čim boljše grško-turške odnose, ker je prijateljstvo med obema državama poglaviti pogoj za pravilno funkcioniranje nove ureditve na Cipru. »Vima« dodaja, da je v interesu obeh držav, ustvaritev skupne fronte proti gotovim nevarnostim in

še posebno tistim, ki se pojavljajo v zvezi z evropskim skupnim tržiščem.

V pooblaščenih britanskih krogih so sporočili, da bodo tukaj danes objavili sporazum o Cipru. Glavne točke tripartitnega grško-turško-britanskega sporazuma o Cipru bodo objavili v Belj knjigi. Po tem sporazumu bo imela ciprska republika za predsednika Grka Ciprčana, a za podpredsednika predstavnika turške manjšine. Predsednik ciprske republike bo imel izvršno oblast, podobno predsedniškemu sistemu v ZDA. Velika Britanija bo obdržala polno suverenost nad dvema vojskama oporiščema na Cipru. Na otoku bo nameščenih 900 grških in 600 turških vojakov s tem, da se bo poveljstvo nad temi silami menjalo vsako leto, da bosta Grk in Turak izmenoma poveljnika.

Po sporazumu bodo v vseh večjih mestih v Nikoziji, Famagusti, Limasolu in drugih organizirali ločene občine za Grke in Turke. Vsaka od teh skupnosti bo imela svojo skupščino, hkrati pa tudi skupni parlament, v katerem bo 70% Grkov in 30 odstot. Turkov. Kar zadeva ministr. svet, bodo Grki imeli 7 resorov, Turki pa 3, od katerih bodo enega od treh glavnih, in sicer za zunanje zadeve, obrambo ali gospodarske zadeve obvezno imeli ciprski Turki.

Po tripartitem sporazumu bodo jamčile za neodvisni status ciprske republike Velika Britanija, Grčija in Turčija, Ciprčani pa bodo lahko odločili, da se lahko priključijo skupnosti britanskega Commonwealtha. Nova ciprska republika bo tudi zahtevala sprejem v OZN. Pekinski list »Ta Kung Pao« je v svojem uvodniku ocenil nedavni sporazum o Cipru kot

»novo zaroto kolonialistov s ciljem, da bi zapečatili usodo ciprskega naroda«. Po pisanju tega lista pomeni sporazum o ustanovitvi ciprske republike »v bistvu okupacijo in kolonialno oblast nad Ciprom s strani Velike Britanije, Grčije in Turčije.«

Stiki Japonsko z vzhodno Evropo

Tokio, 23. febr. (AP). V obveščenihi krogih danes trdijo, da je japonsko ministrstvo za zunanje zadeve pripravljeno začeti razgovore za normalizacijo japonskih odnosov z Madžarsko, Romunijo in Bolgarijo. Tisk poudarja, da je začetek razgovorov sedaj potrebna samo še vladna odobritev predloga ministrstva za zunanje zadeve, če bodo medtem sprejeli formalne potrditve iz Budimpešte, Bukarešte in Sofije, da so vlade teh držav prav tako pripravljene na razgovore zaradi vzpostavitve diplomatskih odnosov.

Segni razlaga svoj program

OD VASEGA STALNEGA DOPISNIKA

RIM, 23. febr. (Po telefonu) Novi italijanski premier Segni je po posvetovanjih v zadnjih dneh s posameznimi ministri svoje vlade danes obrazložil vladni program na seji ministrskega sveta, jutri dopolnje pa bo dal programsko izjavo najprej v skupščini, nato pa v senatu. Računajo, da bo razprava o vladnem programu zaključena v skupščini še ta teden in se bo prihodnji teden nadaljevala v senatu.

Ob zaključku seje ministrskega sveta je bilo objavljeno le kratko sporočilo, da je vladna osvojila program, program pa ni bil objavljen. Vendar se pričakuje, da Segni tudi po posvetovanjih s posameznimi ministri ni bistveno spremenil programa, ki ga je ob začetku formiranja svoje vlade razložil vodstvu krščansko-demokratske stranke in predstavnikom drugih strank, ki so objubile v parlamentu podpreti vlado. Omejil se je na minimalni program, ki bo obsegal predvsem razne ukrepe proti širjenju gospodarske recesije. Osnove njegovega gospodarskega programa ostajajo javna dela in pospeševanje privatne iniciative v industriji. Današnji »Tempo« pise, da namerava Segni »vrniti privatno iniciativo tistim faktorjem, ki jih je prejšnja vlada skušala omrtvititi. Vendar pa je v ozirom na gospodarski položaj, kakršen je danes v Italiji malo verjetno, da bi to pospeševanje privatne iniciative šlo v korist gospodarskega napredka. Privatni kapital namreč vse bolj beži od tveganih investicij in leži bodisi v bankah, ali pa je usmerjen v tiste panoge, ki donajajo večji in lažji dobiček, ne prispevajo pa k pospeševanju gospodarske

moči države, še manj pa k reševanju osnovnega problema — zmanjšanju brezposelnosti. Po prvih znakih lahko sodimo, da se bo nova vlada tudi v zunanji politiki nekoliko razlikovala od Fanfanijeve. Kot napoveduje današnji desničarski tisk, se bo Italija vrnila k »tistem načelom, ki so bila tako draga De Gasperiju, k politiki zahodne solidarnosti in k poli-

tiki zavestnega evropeizma«. To pomeni, da bo Italija verjetno opustila razne pobude za zblizjevanje z arabskim svetom, ki so bile značilne za Fanfanijevo zunanjo politiko.

Važno vprašanje v zunanji političnem delu Segnijeve programske izjave, bo zavzemalo vprašanje južne Tirolske. V današnjem vladnem sporočilu je rečeno, da je vlada potrdila veljavnost sporazumov, sklenjenih leta 1946 med De Gasperijem in Gruberjem. Hkrati tudi poudarja, da je pripravljena razpravljati o vseh vprašanjih, ki zadevajo avstrijsko manjšino in tudi o vseh pobudah za zboljšanje položaja manjšinske

etnične skupine, medtem ko se bo odločno uprta vsakemu poskusu, da bi vprašanje Južne Tirolske prenesli pred mednarodne forume. Avstrijski tisk je namreč v zadnjih dneh pogosto omenjal to možnost. Pričakujejo, da bo nova vlada do Južne Tirolske bolj nepopustljiva, ker ji niso potrebni trije glasovi južno-tirolskih poslancev, kot so bili potrebni Fanfaniju, kajti Segnijeva vlada ima v parlamentu že zagotovljeno veliko večino. Največje ob leta 1953 dalje. Ob prisotnosti vseh poslancev namreč vlada lahko računa na 338 glasov, opozicija pa le na 252.

Aca Stanovnik

Togliatti ocenjuje

Prvak italijanske KP je dal daljšo izjavo o vladni krizi in o splošnem političnem položaju v Italiji

RIM, 23. febr. (Tanjug). Generalni sekretar KP Italije Palmiro Togliatti je izjavil, da je bila zadnja italijanska kriza najresnejša po 1948. letu, ker je pretresla bistvo gospodarskega in političnega življenja države. Fanfanijeva vlada je zelela po njegovem mišljenju vzpostaviti v državi avtoritativni režim ene stranke.

Ko je odgovarjal tistim, ki obtožujejo komuniste, da so prispevali k zrušitvi prejšnje vlade in s tem vplivali na sestavo »še slabše vlade«, je Togliatti dejal, da so se komunisti borili proti temu, kar je Fanfani delal in njegovim prikritim političnim načrtom. Če bi Fanfani vodil splošno levo politiko, bi ga komunisti podpirali, je dejal Togliatti. Po njegovih besedah je Segnijeva vlada odraz »globoke krize krščanskodemokratske stranke, ki je pred težkimi problemi in s tem nudi ugodne pogoje za nadaljnji razvoj borbe množic.«

Togliatti je pozval vse demokratske sile v državi naj se zberejo ter izjavil, da je v dr-

žavi uresničena enotnost mišljenja med političnimi, gospodarskimi in sindikalnimi silami. Komunistična stranka Italije in italijanska socialistična stranka imata enotno usmeritev v reševanju velikih problemov, republikanska stranka pa je pokazala, da so tudi z njo mnoge skupne točke o »enotni smeri«. Kolikor bi se lahko to enotno mišljenje odrazilo v konkretnih delovnih sporazumih, je nadaljeval Togliatti, bi prišli do polovice poti za zadovoljitev zahtev italijanskega naroda.

O nedavnem kongresu socialistične partije je Togliatti izjavil, da je bil hkrati pozitiven in negativen. Pozitiven je bil,

ker je odklonil zahtevo buržoazije, naj bi se socialistična partija spremenila v socialno demokratsko stranko, negativen pa, ker je želel pokazati, da bi sprejel del teh zahtev.

Vojaški sporazumi med ZDA in Iranom, Pakistanom ter Turčijo

Teheran, 23. febr. (Reuter). Iran, Pakistan in Turčija bodo v tem tednu hkrati podpisali z ZDA dvostranske obrambne sporazume. Veleposlaniki Turčije, Pakistana in Teherana so imeli včeraj sestanek v iranskem ministrstvu za zunanje zadeve.

Iranski šah Riza Pahlevi je izjavil prejšnjo soboto, da bo njegova država sklenila z ZDA vojaški sporazum kot varnostni ukrep, na ozemlju Irana pa ne bo dovolila posteljati ramp za dirigrane izstrelke ali tuja vojaška oporišča.

Težave Brazilije

V Washingtonu se bodo začeli razgovori o denarnem posojilu Braziliji

NEW YORK, 23. febr. (Tanjug). V tem tednu se bodo v Washingtonu začeli razgovori med predstavniki brazilske vlade in mednarodnim monetarnim fondom z ameriškimi privatnimi in državnimi bankam o večjem denarnem posojilu Braziliji, da bi obvladala zelo resne gospodarske težave.

Največja južnoameriška država Brazilija s 65 milijoni prebivalcev je končala lansko finančno leto z rekordnim plačilnim deficitom 300 milijonov dolarjev. Hkrati pa so se začeli dvigati življenjski stroški za 20 odstotkov, nacionalna valuta — ruzeros — je začela izgubljati na vrednosti, in sicer 15 odst. na uvozi in 50 odst. v izvozni trgovini. Poglaviti razlog je velik deficit, ki je nastal z rekordno količino neprodane kave, približno 20 milijonov vreč. Dohodki od kave pa znašajo skoraj polovico splošnih dohodkov od izvoza.

Lani je Brazilija dobila kot posojilo 200 milijonov dolarjev od ameriških državnih in privatnih bank in mednarodnega monetarnega fonda za uvoz re produktijskega materiala. Toda ta vsota ni zadostovala, da bi obvladali težave, ker se ni pre-

magnilo z mesta vprašanje rezerve kave. Predstavniki Brazilije za sedaj ne postavljajo vprašanja višine posojila, dokler ne bodo ugotovili razpoložena posojilodajalcev. Ameriške kreditne ustanove pogujejo svojo odločitve z ozirom na stalnišče mednarodnega monetarnega fonda, ki izraža določeno rezerviranost, baje zaradi brezposelnosti borbe brazilske vlade, da bi z energičnejšimi reformami stabilizirala proračun in finančno stanje v državi.

Nixon obiskal Dullesa

Washington, 23. febr. (Reuter). Včeraj je obiskal v bolnišnici obolelega ameriškega ministra Dullesa podpredsednik ZDA Nixon. Kakor je sporočeno, sta se podpredsednik Nixon in Dulles pogovarjala 45 minut o problemu Berlina.

VECJE PODJETJE V LJUBLJANI sprejme v službo

SALDAKONTISTE, KNJIGOVODJE in STROJEPISEK Plača od 12.000.— do 20.000.— din.

Nastop službe lahko takoj — V pošte pridejo samo reflektanti, stanujoči v Ljubljani. — Ponudbe pošljite do 25. t. m. v oglasni oddelek poč. »Sposobna moč«.

Kaj je elastičnost

Washington, 23. febr. (AFP). Med republikanskim senatorjem Homerjem Capeheartom in demokratskim senatorjem Mansfieldom je prišlo do spora, kaj pomeni beseda »elastičnost« v berlinskem sporu. Senator Mansfield je pred nedavnim govoril o potrebi elastičnosti v politiki State Departmenta v zvezi z Berlinom. Njegov republikanski kolega Capeheart pa je ocenil to stališče kot »umik« pred zahtevami Sovjetske zveze. Capeheart je sovjetske predloge ocenil kot zahtevo, naj se zahodne sile umaknejo iz Berli-

na in zahteval, da mora Zahod ostati pri »nepovsotljivi politiki« v tem vprašanju.

Zagovornik »nove berlinske politike« Mansfield je odgovoril, da ne gre za »umik«. »Več ameriški narod, je dejal Mansfield, odločno podpira sedanje stališče vlade in odločitve predsednika Eisenhowerja, toda sedaj je čas, da bi začeli razmišljati o Berlinu.« Demokratski senator meni, da po 27. maju, roku, ki ga je predlagala Sovjetska zveza za začetek razgovorov, »ne bo več časa za razmišljanje.«

Strankarski spori

Koalicijski odbor skuša odstraniti številna nesoglasja med vodilnimi avstrijskimi strankama

DUNAJ, 23. febr. (Tanjug). Predstavniki dveh vladajočih strank v Avstriji rešujejo v okviru »koalicijskega odbora« in njegovih 12 pododborov vrsto spornih aktualnih problemov in njegovih 12 pododborov vrsto spornih aktualnih problemov, ki bodo v prihodnjih dveh tednih prišli v odločitvene obdobje, bo odvisno, ali bodo parlamentarni volitve v maju ali oktobru. Nobeno od vodstev vodilnih strank ne bi želelo prevzeti odgovornosti za prenehanje koalicijskega sodelovanja in razpustitve parlamenta pred določenim rokom.

Štirje poglaviti problemi prevladujejo v nizu do sedaj odloženih vprašanj, ki jih niso rešili samo zaradi nasprotnih načelnih stališč, ki slone na dveh strankinih programih o razvoju druge republike. Vodstvo »katališke narodne stranke« želi popolno likvidacijo državnega sektorja v gospodarstvu ter vztraja na reformi stanovanjske politike, vključujoč tu tudi reševanje vprašanja obstoječega »stanovanjskega fonda« za izgradnjo novih stanovanjskih zgradb, kar je v rokah socialistov.

Tem zahtevam se upirajo socialisti ter zahtevajo državno subvencijo za deficitne bolniške blaginje in so proti zakonu o poljedelstvu.

Socialisti se prav tako upirajo reprivatizaciji, ker bi želeli državni sektor v gospodarstvu spremeniti v »skupno gospodarstvo«. Skupnim podjetjem bi upravljalni organi, sestavljeni iz imenovanih pred-

stavnikov državnih in lokalnih organov oblasti ter izvoljenih predstavnikov potrošnikov

in zaposlenih delavcev ter uslužbencev. V dunajskih političnih krogih menijo, da ti in drugi sporni problemi ne bodo kmalu rešeni, vendar le pričakujejo, da navzlic različnim stališčem bo prišlo do obojestranskih popuščanj in da bodo dosegli določene kompromisne rešitve, kar je že splošna značilnost za povojni sistem koalicijske vladavine.

Stavke in protesti

Belgijski rudarji še stavkajo — Premogovna kriza v Evropi vedno hujša

MONS, 23. febr. (AP). Delavci v južnih in vzhodnih področjih belgijskih rudnikov bodo danes nadaljevali s stavko ter protestirali proti vladnim načrtom, da bo zaprla nerentabilne rudnike blizu Borinagea. Demonstracije in zborovanja so danes napovedana v področju Charleroi-a in Paturagea. Delavci v jeklarski industriji v okolici Charleroi-a so zagrozili, da bodo prenehali s delom danes popoldne. Napovedujejo, da se jim bodo pridružili tudi delavci v drugih vejah industrije. Na področju Liega stavkajo edino rudarji, pridružili pa se jim bodo verjetno metalurški delavci.

V drugih področjih države v okolici Bruslja in v sever govornih rudnikih. Hkrati pa je vlada izdala sporočilo, ki opozarja, da je tujcem, ki živijo v Belgiji, prepovedano sodelovati v političnih aktivnostih: Po belgijskih zakonih se ta prestopke kaznuje z izgonom iz države.

Po vesti agencije Reuter se v nekaterih državah zahodne Evrope vedno bolj pojavljajo zahteve o sprejetju izrednih ukrepov proti krizi v nacionalnih industrijah premoga, ker se rezerve premoga kupijo, rudarjem pa grozi brezposelnost.

Kriza je najbolj prizadela Belgijo Zahodno Nemčijo in

Sindikati so pozvali delav-

Vse pripravljeno za začetek

Na makedonskem delu avtomobilske ceste Bratstva in enotnosti je vse pripravljeno za začetek del

Kakor je že znano, bomo letos zgodaj spomlad nadaljevali dela na naši veliki oziroma največji magistrali, ki povezuje dve tretjini ljudskih republik, hkrati pa tudi Jugoslavijo s srednjo in zahodno Evropo ter z našo južno sosedo Grčijo, pa še naprej z bližnjim vzhodom. Jugoslovanska mladina bo s pomočjo strokovnjakov letos spet opravila veliko in junjsko delo. Lotila se bo graditve dela avtomobilske ceste Bratstva in enotnosti skozi LR Srbije in Makedonijo. Razen znanega mednarodnega pomena bo imela ta velika prometna zveza pomembne pozitivne posledice tudi za nadaljnji veliko hitrejši gospodarski razvoj tistih krajev, skozi katere bo tekla. To velja posebno za Makedonijo in njeno mlado, razgibano gospodarstvo; prometno omrežje na tem območju je kljub temu, da tam v zadnjih letih zelo hitro gradijo ceste, še zmeraj nezadovoljivo. Avtomobilska cesta skozi Makedonijo bo imela tudi velikanski pomen za nadaljnji razvoj turizma v tem delu naše države.

va vstaja makedonskega ljudstva, 11. oktobra letos. Skupna dolžina ceste Bratstva in enotnosti skozi Makedonijo bo po najnovejši reviziji generalnega načrta natančno 191 kilometrov. Makedonski del naše magistrale se začne med Preševom in Kumanovom, severno od vasi Tabanovci. Avtomobilska cesta bo peljala potem mimo Kumanovega, nato pa proti jugu proti Skopskemu polju, približno v isti smeri, kot jo ima sedaj železniška proga Skoplje-Beograd. Pri vasi Petrovce se bo odcepil en krak ceste proti Skoplju, poglavna smer magistrale pa bo zavila pri Petrovcu na vzhod proti Katlanovski Banji, kjer bo prešla na levi breg Pčinje in peljala potem po soteski te reke do njenega izliva v Vardar. Avtomobilska cesta bo na tem odseku odpravila nevšečnosti, ki jih je pomenilo za promet visoko Katlanovsko brdo, zlasti v zimskih mesecih.

Od izliva Pčinje bo vodila avtomobilska cesta tudi naprej po popolnoma novi trasi, po levem bregu Vardarja; na Veleško polje bo prispela pri Bašnem selu. Potem bo cesta preselila železniško progo in dosežala cesto, ki povezuje Titov Veles s Stipom, Kočani in Strumico v vzhodni Makedoniji. Na levem bregu Vardarja bo vodila skozi Titov Veles in nadaljevala pot na isti strani reke do izliva Babune v Vardar. Tam bo preskočila na desno stran in nadaljevala pot izmenoma po stari in novi trasi — pretežno po tej — proti jugu čez Gracko, Stobi in Negotin do Demir Kaplje, kjer bo prešla spet na levi vardarski breg

in prispela skozi 600 metrov dolg predor, skozi znano slikovito sotesko Demir Kaplje in naprej proti Miravcem in Udovu. Na tem odseku bodo začeli graditi v bližnji bodočnosti dve veliki vardarski hidrocentrali. Avtomobilska cesta bo tekla prav mimo hidrocentral in velikih jezov. Pod vasjo Miravci se bo avtomobilska cesta spet pognala na desni vardarski breg, na koncu, nekje v bližini jugoslovansko-grške državne meje pod Djevdjelijo, bo pa spet prešla na levo stran, kjersje se zdaj pne most.

V tej gradbeni sezoni bodo popolnoma dokončali odsek od Negotina do Demir Kaplje v dolžini 20 kilometrov; bolj razgibano bodo nadaljevali dela drugo leto; zamišljeno je namreč, da bodo vse del avtomobilske ceste skozi Makedonijo v dolžini 191 km dokončali do leta 1962. Pripravljalna dela bodo pa opravili že letos tudi na nekaterih drugih odsekih ceste skozi Makedonijo. Po zaključkih revizijske komisije bo treba porabiti za cesto od Negotina do Demir Kaplje več kot poldrugo milijardo din, medtem ko je za ves makedonski del magistrale — 191 km — zamišljenih nekako 11 milijard dinarjev.

Po načrtu bo cesta široka deset metrov; 7,5 m bo asfaltna cestnišča in dvakrat po 0,35 m betonskega zaščitnega pasu, torej skupaj 8,20 m cestnišča. V soteski Pčinje in Demir Kaplje bo avtomobilska cesta od vasi pri približno 1 m. Za neoviran promet bodo na mnogih krajih zgradili podvoze in navozve za ceste, ki bodo sekale avtomobilsko cesto. Na makedonskem delu ceste Bratstva in enotnosti bo delalo letos 7000 fantov in deklet iz vseh krajev Jugoslavije. Po izdelanem načrtu za udeležbo makedonske mladine pri gradnji avtomobilske ceste bo delalo letos na območju Makedonije samo 10 odstotkov mladine iz Makedonije, 90 odstotkov mladine na odseku Negotin-Demir Kaplja pa bo iz drugih republik. Ker se je prijavilo za letošnje delovno akcijo velikansko število makedonskih fantov in deklet, bo delala večina prijavljenih na srbskem odseku od Paračina do Niša ter še na raznih krajevnih akcijah v Makedoniji.

Ob vsej trasi od Negotina do Demir Kaplje so že postavili potrebne barake in druge objekte za udobno namestitev in prehrano mladine, kakor tudi za njeno kulturno - prosvetno, vzgojno in zabavno življenje. Zagotovili so potrebno število postelj, mizic in vsega potrebnega, ukrenili so pa tudi vse potrebno za sprejem brigad ob njihovem prihodu. Postavili so štiri mladinska naselja, in sicer v Negotinu, Tremniku, Prždevu in Demir Kaplji.

Ker zapustj vaška mladina dom najlaže zgodaj spomladi, ko še ni poglavitnih poljskih del, bo delala v prvi in drugi izmenj vaška mladina in del delavske mladine, po končanem šolskem letu jo bo pa zamenjala srednješolska in študentska mladina. Doksim Muratovski

Ce ni snega, je pa sonce tisto, kar letos privablja izletnike in planince na vrhove Pohorja. Medtem ko je Maribor zavit v meglo in prah, je na pohorskih vrhovih prijetno sončno vreme.

Letos znaten korak naprej v gostinstvu in turizmu mariborskega okraja

Skočaj ni kraja v velikem mariborskem okraju, kateremu bi mogli oporekati pogoje za razvoj turizma in gostinstva. Toliko pesterosti in naravnih lepoteh, etnografskih in arheoloških zanimivosti je vsepovsod. Pa vendar nismo znali dovolj označiti poti do teh lepote in zanimivosti. Nismo jih znali pokazati ljudem tako, da bi jih voljubil in znal ceniti. Niti nismo znali gledati na nje skozi dinare, da bi nam kot turistične zanimivosti prispevale svoj delež v prizadevanjih za večji narodni dohodek. Če izvzamemo privlačno Pohorško vzpenjačo, ki predstavlja zares blestečo zvezdo na nebu našega turizma, lahko trdimo, da čaka gostinske in turistične delavce še trdo delo. Pri tem delu jih bodo znatno podprli letos občinski ljudski odbori na razpolago pa jim bodo tudi v družbenih planih zveze in republike zagotovljena sredstva za kreditiranje investicij v gostinstvu in turizmu. Samo v okrajnem in v občinskih družbenih investicijskih skladih bo na razpolago predvidoma 132 milijonov dinarjev. To je doslej največja vsota, predvidena v ta namen. Povečanje investicij v to panogo našega gospodarstva pa najzgovorneje opraviluje postavka v družbenem načrtu mariborskega okraja, ki računa, da bo letos dosežen promet v gostinstvu okoli 3,3 milijarde dinarjev.

82 milijonov din iz okrajnega investicijskega sklada. Dalje predvideva plan, da bodo občine namenile za razvoj gostinstva na svojih področjih nadaljnih 50 milijonov dinarjev. Od tega bi odpadlo samo na mestni investicijski sklad, za štiri mariborske občine, 40 milijonov din. Za ostale občine bi bilo potem na razpolago le še 10 milijonov, kar je seveda prav nezadostna vsota glede na potrebe. Zato Gostinska zbornica prekriljivo računa s tem, da bodo občine dale za gostinstvo več, kot jih obvezuje družbeni plan. Nekaj sredstev bodo zbrale z združevanjem sredstev gospodarskih organizacij, iz skladov skupne porabe in zelo verjetno bo tudi akcija dveh tretjin prispevala k izboljšanju stanja v gostinstvu, predvsem na področju družbene prehrane.

Več gostinskih podjetij v okraju se je udeležilo razpisa za natečaj iz republiških investicijskih skladov. Med temi je hotel Košenjak v Dravogradu, ki ima v načrtu rekonstrukcijo — povečanje restavracije, ureditev hotelskih sob in odstranitev lesene šupe. Občinski ljudski odbor Koškaj namerava zgraditi sodoben gostinski obrat v Sentilju, da bo mogoče dostojno prestrčiti tujcem ob vstopu v našo državo. Za kredit je zaprosila tudi Pohorska vzpenjača, ki naj bi že letos zgradila restavracijo pri zgornji postaji. Interesanta za kredit sta tudi občinski ljudski odbor Ravne in sicer za dograditev lanj začeta turističnega doma v Crni ter Sportno društvo Maribor, ki bo še razširilo svoj počitniški železničarski dom na Pohorju. Po mnenju Gostinske zbornice so možnosti, da bodo te vloge ugodno rešene, potrebna sredstva za lokalno udeležbo pa so prav tako že zagotovljena.

Hotel »Orel« je že lani prejel potrebna investicijska sredstva za nadzidavo in delno rekonstrukcijo. Z nadzidavo bo pridobil okoli 40 novih postelj. Predočista so namreč najbolj pereč problem Maribora v času turistične sezone. Pred vojno je imel Maribor na razpolago 346

postelj, medtem ko jih ima danes le 241. Nasanitveno zmožljivost mesta bo mogoče povečati, glede na vedno večji tujski promet in industrijo Maribora, ki privablja dnevno precejšnje število poslovnih ljudi.

NAČRTI TURISTIČNEGA DRUŠTVA

Turistični promet je vsako leto večji, čeprav je doslej za pospeševanje turizma izkoriščene borce malo možnosti. V samem Mariboru in na Pohorju ima za porast največje zasluge vsekakor Pohorska vzpenjača. Ni še na razpolago točnih številk, vendar je gotovo minulo leto obiskalo Maribor in Pohorje rekordno število turistov. Hkrati pa usotavljalna rahel padec turizma v koroskem področju in v nekaterih letoviščih vzhodnega dela Pohorja. Glede na to pripravljata Turistično društvo Maribor močno propagandno akcijo, ki naj bi opozorila na doslej manj obiskane kraje in na turistične zanimivosti.

Med drugim pripravljajo izdajo prospektov Podravja in Pomurja; tik pred izidom je tudi severovzhodni Sloveniji posvečena številka revije »Biseri Jugoslavije« in prospekt Maribora s Pohorjem. Dobra je tudi zamisel, da bodo pospešili propagandno akcijo za obisk naših krajev v Beogradu, Vojvodini in v drugih krajih države.

V samem Mariboru bodo turistični delavci poskrbeli za prireditve, ki so zadnja leta za-

mrle. Med te štejejo predvsem koncerte v mestnem parku. V načrtu je tudi obnovitev čolnarne, ki je že dobila novo ozvočenje. Za poživitev izletniškega turizma bodo dokončno uredili področje okoli zgornje postaje vzpenjače. Na poti od postaje do železničarskega doma bodo postavljene klopi in poskrbljeno bo za pitno vodo. V Bresternici pa nameravajo urediti »camping« z »weekend« hišicami za ljubitelje vodnega športa.

V delu je tudi 7 orientacijskih tabel s shematičnim prikazom razporeditve turističnih objektov na vzhodnem Pohorju.

Društvo in turistični delavci so za letos sprejeli precejšnje naloge. Dobre volje za delo jim ne manjka in to je že precejšnje jamstvo za uspeh. Pri njihovem delu pa je treba upoštevati mnoge težave, ki zavirajo razmah turizma in bodo odstranile šele z izpolnitvijo perspektivnega načrta razvoja gospodarstva v okraju. K ureditvi razmer v gostinstvu smo letos že zastavili odločen korak. Nič manj važno ni vprašanje ureditve cest. Kdor te dni zaide v Maribor, bo v oblikih prahu za stonjo iskal odgovora kakaj so vzdeli mestu ime »Stajerski Meran«. Mariborski prah se je pojavil celo na Pohorju, kjer neuvidevni šoferji drvijo od železničarskega doma do postaje vzpenjače. To vsekakor ni v prid turizmu.

Lahko pa bi turizmu v prid storili še marsikaj, brez večjih investicij. (Jp)

Trg s kmetijskimi pridelki

Preskrba s povrtninami ni bila v vseh potrošniških središčih zadovoljiva. Nabave na Gorškem so bile omejene, ker je ponudba zimске zelenjave zaradi mraza znatno manjša. Tudi iz Dalmacije ne prihaja dovolj diaga.

Odkup krompirja je še vedno premajhen in ga po dogovorjenih cenah ni mogoče dobiti, pač pa po cenji 15 do 18 din. Maloprodajne cene so se povečale. Izboljšalo se je stanje v preskrbi s fižolom, slabe pa je s solato, radičem, ohrovom, zeljem. Ponudba jabolok se je zmanjšala, zaradi česar so se cene povečale. Razpoložljive količine jabolok pri proizvajalcih so se precej zmanjšale. Ponekod so dogovorjene cene že prekoračene. Preskrba z jabolki je bila povsod dobra.

Odkup jaje je zadovoljiv, preskrba urejena, cene po posameznih področjih precej varirajo. Obstaja tendenca nadaljnjega padca cen. Surovega masla primanjkuje, medtem ko je preskrba s svežim mlekom zadovoljiva. Precej neurejen je odkup in promet z govejo živino. Ponudba je na splošno manjša, dogovorjene odkupne cene se precej znižujejo. Odkup ovčje in kozje živine, zaradi česar si bo to podjetje v razpoložljivih prostorih Lipiče uredilo prehodno postajo za živino.

Ta postaja bo povečala sredstva Lipiče za vzdrževanje vzrejnega središča lipičancev, korist pa bo imela skupnost tudi zato, ker bomo odslej živino lahko izvažali spošito in primerno rejeno. Dolge, direktne vožnje z železnico čez mejo so bile doslej krivde, da je prihajala živina v roke kupcu sestradana in utrujena in da je bila tako izguba skupnosti na kalu pretirano velika.

Ima pa »Jadrans« še namen urediti Lipiče tudi turistično. Mnogo Tržačanov prihaja sem že sedaj in nobenega dvoma ne mrebiti o tem, da se bo ta, sedaj še šibki turizem razvil, ko bodo Lipiče spremenili v privlačen, lahko čezno, naraven park sredi kraškega sveta. F. M.

Okraj	Cena pri KZ	Cena na drob. na deb.	Cena na drob. na deb.
CVETACA:			
N. Gorica	45	55	
Koper	60	75	
N. mesto	105	105	
Celje	110	100	
Maribor	120	100	
Ljubljana	105	95	
RADIC:			
Maribor	125	125	
N. Gorica	115	125	
OHRAVI:			
N. Gorica	18	23	
Koper	35	40	
JABOLKA:			
N. Gorica IIa	18	24	
Koper	25	45	
N. mesto	24	40	30
M. Sobota	24	25	30
Celje	32	45	30
Maribor	32	40	30
Ljubljana	32	44	38
GROZDJE:			
Celje	160	170	145
Ljubljana	170	160	145
OREHI:			
N. Gorica	90	105	
Celje	95	140	130
Maribor	95	120	110
Ljubljana	120	110	115
Celje	15	18	
N. Gorica	16	18	
Koper	18	22	
N. mesto	14	15	
M. Sobota	13	15	
Celje	15	18	
Maribor	14	16	
Ljubljana	15	19	
MLEKO:			
N. Gorica	24	32	
Koper	26,50	36	
N. mesto	24	32	
M. Sobota	24	32	
Celje	23,50	36	
Ljubljana	27	31	
GOVEDO SRED. KVALITETE:			
N. Gorica	115	270	
Koper	125	270	
N. mesto	105	270	
M. Sobota	110	260	
Celje	108	270	
Maribor	115	260	
Ljubljana	112	270	
TELETA:			
N. Gorica	205	345	
Koper	225	355	
N. mesto	200	340	
M. Sobota	185	290	
Celje	180	320	
Maribor	205	340	
Ljubljana	215	370	
PRASICI:			
N. Gorica	200	350	
Koper	125	275	
N. mesto	205	360	
M. Sobota	185	380	
Celje	195	360	
Maribor	220	360	
Ljubljana	192	350	

KMETIJSKO GOSPODARSTVO VIPAVA

sprejme

RAČUNOVODJO

Pogoji: visoka ali srednja strokovna izobrazba s petletno prakso, po možnosti iz kmetijskih organizacijah.

Plača po dogovoru. Samsko ali družinsko stanovanje preskrbljeno. Nastop službe takoj, najkasneje do 1. IV. Prošnje dostavite najkasneje do 15. marca. 1180-45

»Žganje se bolj izplača«

Medtem ko vidim v izlozih dovolj izbire vsakovrsnega žganja, med drugim tudi silovnice, zastojam pri trgovinah suhe češnje. Prav tako v trgovinah, zlasti pa v gostinskih lokalih, med vsakovrstnimi žganimi pijačami zastojam pri sadnih sokove. Torej lahko izredno sadno letino samo dobro izkoristijo predvsem za izdelavo alkoholnih pijač, za brezalkoholne pijače pa...

To me je napilo v destilacijo alkoholnih pijač »DANA« na Mirni, da izvem, kako je s proizvodnjo enih in drugih pijač.

»Kaj, sokove naj bi proizvajali? Da bi jih potem podjetje po gobe, kot jilo je šlo zaradi tega že toliko sorodnih podjetij? Ne, to se ne izplača, ker so proizvajalci stroški previšoki, s tem pa seveda tudi proizvod.«

Žganje na primer lahko shranimo v sodih, tudi v velikih. Prav tako lahko večje količine razpošljamo v sodih. Za sadne sokove so potrebni stekleni baloni.

Nadalje sem zvedel, da s prodajo sadnih sokov ne bi bilo nobenih težav, če bi bila cena primerna. Nasprotno, po vpraševanju po brezalkoholnih pijačah je čedalje večje. Podjetje oskrbuje s coko in sifonom je bližji dostavni okoliščini, ki zajema manjša potrošna središča, vendar prodajo teden-sko po dva kamiona teh pijač.

V »DANI« bi prešli torej lahko na proizvodnjo sadnih sokov samo z novimi investicijami. Teh pa se, kot sem sišal, v podjetju boje. In ko se pri tem še spomnimo usode nekaterih tovarn za proizvodnjo sadnih sokov, je pri njih konec razprave o proizvodnji te, na trgu iskane, pijače.

Akoravno navajanja kolektiva »DANE« glede nerentabilnosti proizvodnje sadnih sokov niso v vsakem primeru upoštevna, je vendar kazno, da v proizvodnih kalkulacijah te vrste živilske predelovalne industrije nekaj ni v redu in da bi bilo tu treba nekaj ukreniti. Morda

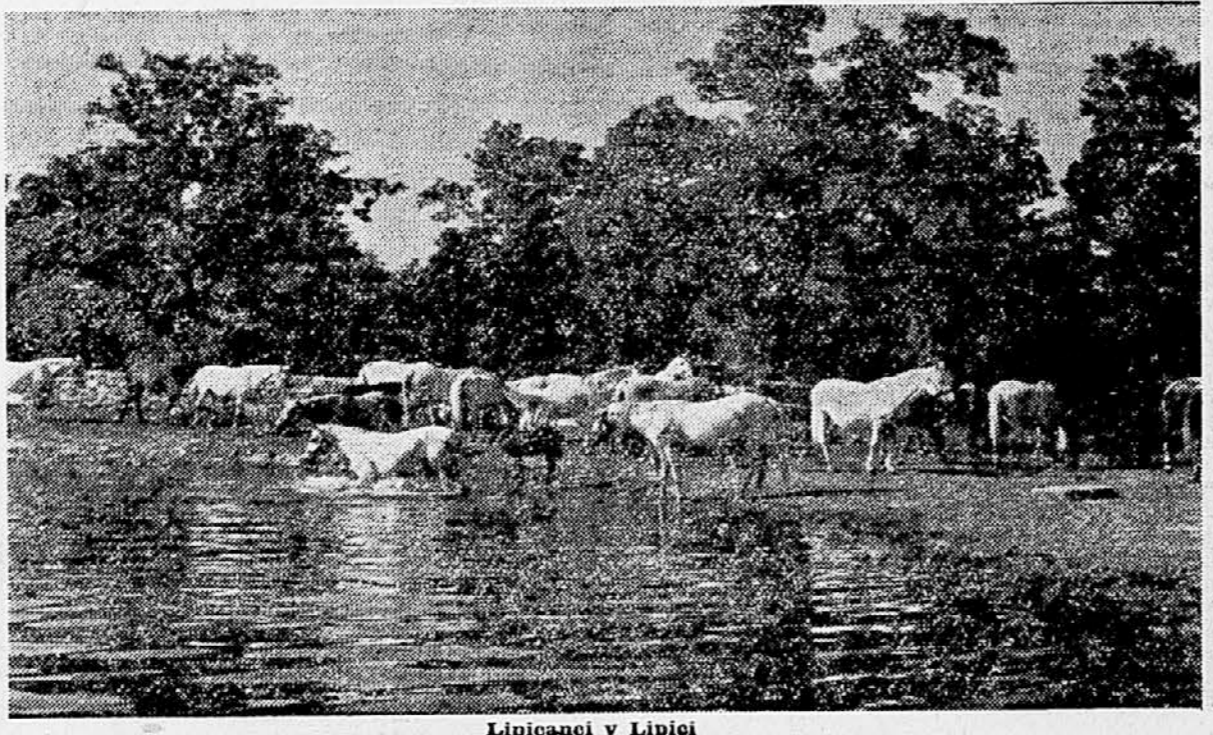
bi bilo potrebno spremeniti tudi nekatere predpise glede cen in družbenih dajatev. Zakaj na primer ne bi proizvodnja alkoholnih pijač nosila tudi del proizvodnih stroškov brezalkoholnih pijač?

Ce nič drugega, že sami zdravstveni in socialni razlogi govore za to, da bi težili za večjo potrošnjo brezalkoholnih pijač na račun alkoholnih. Propaganda za brezalkoholne pijače in razne sadne sokove pa je prazna beseda, če teh na trgu ni, ali so najmanj tako drage ali še dražje, kot na primer vino. V takem stanju, kot je sedaj, povprečen človek težko razume, da se podjetje iz jabolok, ki jih je v jeseni kupilo po 5 din kilogram, izplača kuhati žganje, sadne sokove pa ne. Vendar je tako. (r)

Skrbi za lipicance — manjše

Dobro leto je tega, kar smo pisali od denarnih težavah Lipiče, tega svetovno znanega vzrejnega središča lipičancev

in ob tem menili, da bi bila nepopravljiva škoda, če bi zaradi takih težav Lipiča morala prenehati z delom.

Lipičanci v Lipici

in nekaterimi brezalkoholnimi pijačami. Količinski promet podjetja je okoli 100.000.000 letno, kar je za kolektiv, ki šteje manj kot 30 ljudi, kar precej. Toliko bolj, ker o kakšni mehanizaciji proizvodnje ne bi mogli govoriti.

»Če bi hoteli proizvajati sadne sokove, bi potrebovali nove investicije. Proizvodnja sadnih sokov ni enostavna. Potrebna je posebna embalaža, potrebna so primerna skladišča za vskladiščenje. Sadni sokovi so pokvarljivo blago. Če bi pri taki ceni sladkorja obremenili proizvodnjo sadnih sokov se z investicijami, bi bili izdečki tako dragi, da jih potrošnik ne bi mogel kupovati. V previsokih proizvodnih stroških je ves problem proizvodnje sadnih sokov.«

»Kaj pa žgane pijače, s temi težavami?«

»Žgane alkoholne pijače prenesajo proizvodne stroške. Nobenih večjih težav ni s skladiščenjem in prevozom le-teh.

»JANKO IN METKA« v mariborski Operi

Minulo soboto je mariborska Opera prvič uprizorila Humperdinckovo opero »Janko in Metka«. Dirigent je bil Komar, režiser Erika Druzovič kot gost, režiser-asistent Uršič, zborovodja Rakusa, scenograf Primožič, kostumograf Hegedušičeva. Dobro naščitirana predstava je lepo uspela.

Res je, da je glasba nekim vztrajnim obiskovalcem opere vzbujala pomisleke, da jih je bolj začudila, kakor navdušila. Take ljubitelje lahko razume tudi človek, ki ne deli njihovega stališča. Humperdinckova opera je brez dvoma po eni strani v melodijah preprosta, drugače pa skorajda prebogata v instrumentaciji, wagnerjansko-vestna v »sopostavljanju« motivov in sledih leitmotivov. Izredno dogana v neštetihi posameznosti zgradbe in razpoloženja. Ob vsem tem vendarle ni mogoče preslišati osnovne duhovitosti dela, ki pravzaprav riše »dramo razpoloženja« v gozdu, polnem praznovanja, ki se spreminja v pošasti in vedrega zaupanja, ki ga predstavljajo »dobri duhovi«. Mestoma je v tej operi skoraj nekaj gogoljskega — predvsem tam, kjer kaže pronoče strahov. Zaradi lirično-poetične globine je tudi danes še zelo vredna poslušanja.

Dirigent Komar je z orkestrom lepo izdelal nešteta kočljiva mesta. Kljub izredno »gosti« partituri je ostala motivika čista, orkester je pokazal izredno zmogljivost tako v medsebojnem dopolnjevanju godal kakor v pihalih od flavte in oboe do — skoraj grozljivih — fagotskih stakov. Glasbene misli v tej zelo nemški operi večkrat niso »prozorne«, temveč — prav v bistvenih trenutkih — le »sprevajajo«. Uspesna izvedba take opere je lepo sprečevalo za orkester in dirigenta, ki je z njo dosegel mogoče najlepši dosežek svojega življenja.

Peter-metlar je bil Karlo Kamušič. Nekoliko bolan in zato slabo razpoložen brez dvoma še oddalec ni mogel peti v pol-

ni moči; vendar je dal celo več, kakor je bilo sploh mogoče pričakovati. Njegova žena Gertruda, Vidličeva, je kot mati bila razgibana in glasovno dovolj izrazita v kontrastu z glasovi otrok, »rezko-topla«, kakor je potrebno. Zrimškova je pela Janka gibko in krepko, igralsko tako naravno-razgibano, kakor pri njej nismo bili vajeni. Zdi se, da se je pevka dokončno odtrgala od razpoloženja in se je za ta lep uspeh gotovo treba zahvaliti tudi režiji. (V alternaciji je za to vlogo predvidena Sadnikova.) Metka je bila Otta, sveža in pristrčna v glasu razgibana v igri, ki je presenetljivo doganoma podajala ljubeznivost zelo mladega dekletca. Pevka, ki je sposobna podati tudi zelo »žensko-zrele«, dramsko izrazite, celo demonske like, je s to vlogo pevsko kakor igralsko pokazala visoko zmogljivost in široko oblikovno-čustvenih registrov v dominantni vlogi. (Na generalki je pela Iglličeva v predvsem igralsko prav lepi storitvi.) Cisto nenavadno pomembno vlogo predstavlja tudi pošastna in prav naravno groteskno-smešna čarovnica Thumbeje. Izvzeta v igri in še posebej v mimiki, zelo učinkovita v prehodih, je dala dominantno vlogo, ki se priključuje njenim najlepšim. Oba skratka je s svetlim glasom in razpoloženjem ljubeznivo odpela prav prijetna Pertotova.

Režija je pri solistih očitno opravila veliko in zelo uspešno delo. Soigri tudi dramsko ni bilo kaj oditi v izrazito »operen okvir«, ki daje prednost »absolutni« glasbe. »Zaj je na nekem mestu režija vendarle odrekla, v pravilnih prizorih od speh Janko in Metki pred nedoma zraslim, nekoliko pralirčnim gradom. Razsvetljava je bila mnogo preostra, vsa scena z »svilami«, »gobicami« in ostalimi godnimi bitji toliko realno-trda, da je skorajda kazala podobnost kakšni reviji in je naravno nasprotovala glasbi, ki lirično-ljubeznivo obravnava svet domišljije. »Svetlobni park«

v Mariboru gotovo ni bogat, zmožen je pa vse drugače smiselneje upravljanja. Zbor otrok je dobro opravil svoje, balet pa je komaj »prišel do besede«. Primožičeva scena kaže zmeraj bolj doغان odrski čut — žal je preveč težka materialnost nekaterih elementov ustrezala nepopolnostim v zamisli te scene. Kostumom praviljnih bitij so očitno kumovale skromne možnosti in iskanje v fundusu. Ostali so zadovoljevali.

Kljub vsemu je osnovna muzikalna in igralska celota Janka in Metke ne samo močna, temveč kar zmagovita. Sodi med najlepše uspehe sezone. Dirigent z orkestrom, solisti in tudi zbor so ob vsej odmakljenosti te formalno nekoliko ostarele umetnine izoblikovali nekaj živega in močnega. To govori o prav lepi zmogljivosti mariborskega opernega ansambla.

Branko Rudolf

Ondina Otta kot Metka in Nada Zrimškova kot Janko (Foto Japelj)

Ob novi knjižni zbirki

V založbi Mladinske knjige je začela izhajati nova poljudno znanstvena zbirka Mladi geolog. Kakšen je njen namen, razberemo že iz njenega naslova: z njo hoče založnica in Slovensko geološko društvo približati geološko vedo, ki proučuje zgradbo in sestavo zemeljske skorje oziroma njen zgodovinski razvoj, v preprosti besedi ljubiteljem narave in še posebno čim širšemu krogu mladine in njenih učiteljev. Takšno prizadevanje je vsekakor koristno in hvalevredno.

nar-Sribar, F. Drobne, J. Dehovnik in K. Grad. Istemu stroju bodo služile še nadaljnje knjižice.

Vse kaže, da je zbirka zamišljena zelo resno, strokovno solidno in s pravilnim občutkom za splošni pomen, ki ga ima takšno poznavanje »domaćih« tal: nemara sodi prav geologija med tista področja, ki so v tako imenovani splošni izobrazbi razmeroma zelo slabo zastopana. Zbirka bi tedaj lahko izpolnila občutno vrzel in njenim iniciatorjem gre vse priznanje.

V zbirki sta doslej izšla dva zvezka. Prvi predstavlja uvodni in sintetični pregled »Geološkega razvoja slovenskega ozemlja« izpod peresa urednika zbirke Antona Ramovša, drug, pa »spremlja mladino in ostale ljubitelje narave s čim laže razumljivo besedo na najbolj znanih izletih po Sloveniji, da bodo dobili tam istočasno z drugimi zanimivostmi tudi vpogled v dogajanja davnih milijon let, ki so dala ogromen mozak najrazličnejših kamenin, v mojestriki zgradbi zemeljske skorje. Avtorji teh »Geoloških izletov po Sloveniji« so A. Grimšičar, D. Kušček, A. Nosan, A. Ramovš, R. Pavlovec, J. Mlakar, S. Buser, M. Plenčar, L. Bob-

Vendar pa se tu — kot pač zmeraj ob podobnih priložnostih — zastavlja poglavito vprašanje: kako združiti strokovno neporečnost v vsakomur dostopno in privlačno obliko. Zdi se, da naši prizadevniki geologi v tem pogledu še niso našli najbolj posrečenih prijemov, čeprav je treba upoštevati, da opravljajo tako rekoč pionirsko delo. Laika, ki se s pristno radovednostjo preda iskanju neznanih in silovitih prizorov okamenelih dob, bo na primer gotovo zmotila množica »učenihi« izrazov, besed, ki mu ne povedo ničesar in ki mu zato jemljejo zanimanje in pogum. Hočem reči: naloga takega pisanja, še posebej, če je namenjeno mlademu človeku, je predvsem ta, da razkrije zapečene možnosti, presenetljive rezultate in čar nekega raziskovalnega dela, ne pa da ga kar spočetka obremeni s kopico konkretnih in malo razumljivih navedb. Tako se mi zdi, da bi morala recimo, prva, uvodna knjižnica — ki je gotovo napisana z vsem znanjem in vestnostjo — razločiti predvsem osnovne elemente, metode in perspektive geološke vede, ta sicer na kar se da nazoren in slikovit način. Poleg časovnih razpredelnice bi na primer lahko stala zgodbena zgodovina zemeljske skorje, ki gotovo omogoča literarne in celo »dramatične« prijeme, ne da bi pri tem trpela znanstvena »resničnost«. Zgledi iz svetovne literature in iz drugih področij niso neznan. In takšen način bi gotovo učinkoviteje pripomogel k učinkovitejši popularizaciji te lepe vede. Vir.

NEZNANI VIDOVIČ

Zagrebski likovni zapisek

Prijateljsko opozorilo me je kot slučajnega potnika zamešalo v novo preurejeno Mestno galerijo sodobne umetnosti na Gorenjem gradu, ki postaja, čeprav kaže na zunaj vedno svoje staro in skromno lice, z izjemo umetniškega paviljona na Zrimševcu, danes najbolj reprezentativni likovni razstajni prostor v Zagrebu. Obisk v tej galeriji, ki je niso še niti do konca adaptirali, pa mi je dal tudi priložnost, da sem se seznanil z delom velike grafične zbirke Benka Horvata in novo, še neznanu likovno podobo pred leti umrlega splitskega slikarja, starega Emanuela Vidoviča.

Benko Horvat je bil eden izmed pomembnih zagrebskih zbirateljev umetnosti, ki je ob svoji smrti leta 1955 daroval svojo obsežno grafično zbirko mestu Zagrebu. Grafični listi iz te zbirke so delo avtorjev različnih narodnosti iz štirih stoletij ter bo šele po podrobni sistematizaciji in oceni lahko prikazali dejansko vrednost te zbirke. Prav zdaj so iz njenega okvira, kot prvi del, razstavili vrsto zanimivih starih grafik, zlasti bakrorezov francoskih in drugih umetnikov iz 17. stoletja s portretnimi motivi.

Pravo nasprotje tega naravnost izdelanega in filigransko natančnega gradiva, ki nas s svojo pojavo predstavno vleče nazaj v nekdanje stare čase, pa je razstava obje pokojnega slikarja Emanuela Vidoviča v sosednjih prostorih dogodek, ki preseneča z neko svojo sodobno in celo

perspektivno likovno in idejno notu.

Vidovič, ki je 83 let star umrl pred nekaj leti, sicer sam gotovo ni neznana osebnost, saj je nasprotno eden prvih, ki se je v novejši hrvatski šoli po bivanju v Italiji dokopal do nekoga svojega sloga in ki je v marsičem uplinal na nadaljnji razvoj mlajših, zlasti dalmatinskih slikarjev. Znan nam je bil predvsem po svojih splitskih in trogirskih vedutah in morskih krajčinah z živo rahlo vijoličasto svetlobo. Vendar pa veje še posebej čar iz teh zdaj v Zagrebu zbranih intimnih temanih platen, ki razen dveh sploh še niso bila nikoli javno razstavljena.

Razstavljenih je res samo 21 olj manjšega formata iz slikarjeve osebne zapuščine, ki so danes last njegove družine v Splitu. Morda jih tudi avtor sam nikoli ni nameraval razstavljati, zaradi česar so pa toliko bolj resničen dokument njegovega spontanega ustvarjanja. Skoraj bi lahko rekli, da so te slike morda v marsičem nastale bolj kot priprava na slikanje, kot neposreden likovni rezultat njegovega doživljanja in duševnega razpoloženja. Za material je uporabil zdaj platno, drugič samo kos lepence ali papirja; samektere je obdal s skromnimi okvirji, druge so ostale brez. Najmanjša slika med njimi, prav v zadnji mali sobici raz-

stave galerije, ki ima sicer za motiv starinsko Madono z otrokom, a podpis Tihoožitje, pa tiči pravzaprav kar v dveh okvirjih, pošrnelih in razjedanih, obloženih z vezeno težko svilo v podlagi. Z oznako Tihoožitje ali Interieur so označene tudi vse druge slike, čeravno so motivi različni. Res pa je, da je njegov motivni svet tokrat s formalnega stališča zelo ozek — saj drugega ni na teh podobah, kot pogled v atelje, stojalo s platnom in rob kamina, pa razni starinski kipi in medenasti svečniki, ure, suho cvetje, vrčki in lobanje. Toda te svoje skoraj skopo izbrane predmete, zavzete v temnen somrak, upodablja s tako prepričljivo umetniško silo, da mu je verjetno malo para v našem slikarstvu.

Ves asketsko tematen je, pa vendar se vse slike naravnost bohotno šepirajo z nekim trepetajočim bogastvom svetlobe in barve. Tu zadostuje v črni in lesk svečnik; tam posveti nekeje belina zapuščenega cvetja in stari butarici kot daljni spomin; pa spet zazeljenjo tla ob sivem otroškem torzu; vabljivi opoj diši iz barv sadja. Tihoožitje, mrtva priroda — mu je tudi vsako živo bitje, punčka, celo avtoportret. In obratno: tudi mrtvi predmeti: stara butarica, svečnik, atelje — vse mu živi in predstavlja veliko več kot samo mrtvi predmet. Predmeti z detajli mu niso važni, čeprav je sicer strogo

predmeten. Svoj smisel dobivajo predmeti šele z okoljem in z njim se tudi povsem spajajo v neko barvno celoto in prostorno globino. Povsem prosoben je, pa vendar tonalno kompakten. V marsičem spominja na starinske španske mojstre, pa vendar je tako močno prehitel svoj čas, da bi s svojim likovnim jezikom lahko živel tudi še danes; njegovi problemi: ljudje in predmeti tega sveta — tihoožitje materije v prostoru z uro in lobanjo so vprašanje, iz katerih išče izhoda tudi današnji in jutrišnji človek. B. Pogačnik

Beograjske razstave

V okviru kulturnega sodelovanja z Norveško so v soboto odprli v Umetniškem paviljonu razstavo grafike velikega norveškega slikarja Edvarda Muncha. Otvoritev so se udeležili številni beograjski kulturni delavci ter predstavniki diplomatskega zbora. O slikarju Munchu, o značaju in pomenu njegovega dela sta govorila norveški ambasador Dag Bryn in pa direktor umetniške zbirke mesta Osla Johan Langor. Razstavo je odprl sekretar Komisije za kulturne zveze z inozemstvom Dušan Popović.

spektivna razstava srbske slikarke Nađežde Petrovič (1873 od 1915). Iz njenega obsežnega dela, s katerim je na začetku našega stoletja prinesla v srbsko umetnost moderno likovno pojmovanje, je razstavljenih 60 značilnih platen.

V galeriji gledališča Atelje 212 je priredil samostojno razstavo Franjo Filipovič, eden najpomembnejših predstavnikov mlajše generacije iz shlebinske šole — tako imenovanih nalvinih slikarjev. Njegovih 25 razstavljenih slik na temo »Življenje podravske vasi« odlikuje mladostna svežina barv in raznovrstnih motivov.

Leta 1916 je neki obiskovalec opisal Washington kot »mesto čudovitih razdelj«. Misliji je seveda na velike razdelje med posameznimi hišami ali skupinami hiš, toda pripomba o »veščastih razdeljih« bi danes izgubila svojo ironijo. In vendar je marsikaj videti tako blizu, Kapitoli na primer. Videti ga je v ravni črti z Lincolnovim spomenikom in Washingtonovim obeliskom. Videti je bitzo, toda v resnici je daleč. Se bolj daleč pa je Kongresna knjižnica z glavno stavbo v razkošnem slogu italijanske renesanse (zgrajena leta 1897) ter sodobnim priključkom in podzemskim prehodom, ki povezuje obe stavbi.

In ker je velikost pri Američanih priljubljen element za primerjave, vam bodo najprej povedali, da obe stavbi pokrivata površino 5,2 hektara, da vsebujeta 14,4 hektarov uporabne površine, da je skupna dolžina knjižničnih polic 400 kilometrov in da ima ta skoraj 37 milijonov zvezkov. V zbirkah je nad 11.400.000 knjig in brošur o vseh mogočih predmetih in v številnih jezikih; dalje 161.000 vezanih časopisnih letnikov in na stotine posameznih primerkov časopisov in publikacij z vsega sveta; nad 15.600.000 rokopisov, ki segajo v različna področja ameriške zgodovine in civilizacije; nad 2.800.000 zemljevidov in risb; skoraj 2.000.000 primerkov glasbenih zapiskov od Bacha do Gershvina; 2.930.000 fotografskih negativov, fotografij in skloptičnih slik; 104.000 gramofonskih plošč, na katerih ni posneta samo glasba, ampak tudi govori in recitacije pesmi; 121.800 zvitkov filma; 155.000 snemov in trakov mikrofilma, nad 900.000 ...

KONGRESNA KNJIŽNICA

»Kako lep je ta renesančni stop v mozaiku,« sem predčil spremljevalca, ki je zajel sapo, da bi nadaljeval z naštevanjem števil. Ponosno mi je povedal, da so Kongresno knjižnico gradili dolga leta in da je bilo pri gradnji udeleženi mnogo tujih mojstrov. V večji so na ogled tekoče razstave, ponavadi redki rokopiši in izdaje knjig iz določenega dobe ali določenega avtorja. Toda znotraj, v glavni čitalnici pod kupolo je vzdigneta takšno, kakršno je povsod po znanstvenih knjižnicah

po svetu. S spremljevalcem tihoožitje, koliko bi lahko človek, ki bi se zanimal za jugoslovansko gospodarstvo, našel v Kongresni knjižnici. Čez kakke četrte ure sem ugotovil, da zelo mnogo, tako mnogo, da bi lahko podrobno študiral ne samo jugoslovansko gospodarstvo, ampak tudi gospodarstvo posameznih jugoslovanskih republik.

Med pomembnimi zbirkami so tudi glasbena dela in literatura o glasbi. Ta zbirka je najbri najobsežnejša na svetu. Potem pridejo kitajske, japonske in

ruske knjige — največja zbirka teh knjig izven Orienta in Sovjetske zveze je prav v Kongresni knjižnici. Kakih 230.000 je redkih knjig, med katerimi je 5400 knjig, ki so bile tiskane pred letom 1501 in kakih 2.400 zvezkov iz Jeffersonove domače knjižnice. Knjige iz zadnje zbirke so deloma nadomestile izdubo Kongresne knjižnice, ki je bila shranjena na Kapitolu in uničena, ko so jo leta 1814 Angličje požgali.

Pravna knjižnica je menda tudi največja pravna knjižnica na svetu. Ima okrog 925.000 knjig v svoji zbirki, kake četrt milijona zvezkov pa v splošnih zbirkah Kongresne knjižnice. V teh zbirkah so dela, ki obravnavajo vse pravne sisteme od najmlajših (Hamurabijev zakonik, približno 2.000 let pred našim štetjem) — do najnovejših del o zakonikih vseh držav v najrazličnejših jezikih. Poudarek je seveda na zveznih zakonskih posameznih držav ZDA. V tej zbirki je zastopanih nekaj najbolj dragocenih izdaj svetovnih pravnih klasikov.

Nemogoče bi bilo naštet vse poprišča, na katerih deluje Kongresna knjižnica: ameriška zgodovina in politika, bibliografija in knjižničarska znanost, publikacije znanstvenih društev, javne listine, primerki ameriških in tujih časopisov, zemljevidi in atlas — to so samo nekatera pomembna področja.

Prav tako bi bilo nemogoče omeniti vsa redka dela in rokopiše, ki jih hrani Kongresna knjižnica. Nekaj najvažnejših primerkov je stalno razstavljeno. Sem sodi Gutenbergova Biblija, edina dovršena kopija na vellumu v Združenih državah. Dalje pet sto let stari rokopis orjaške biblije iz Mainz, »grobni osnutek« ameriške Deklaracije o neodvisnosti, napisan z roko Thomasa Jeffersona, in prvi osnutek Lincolnovega gettysburškega govora.

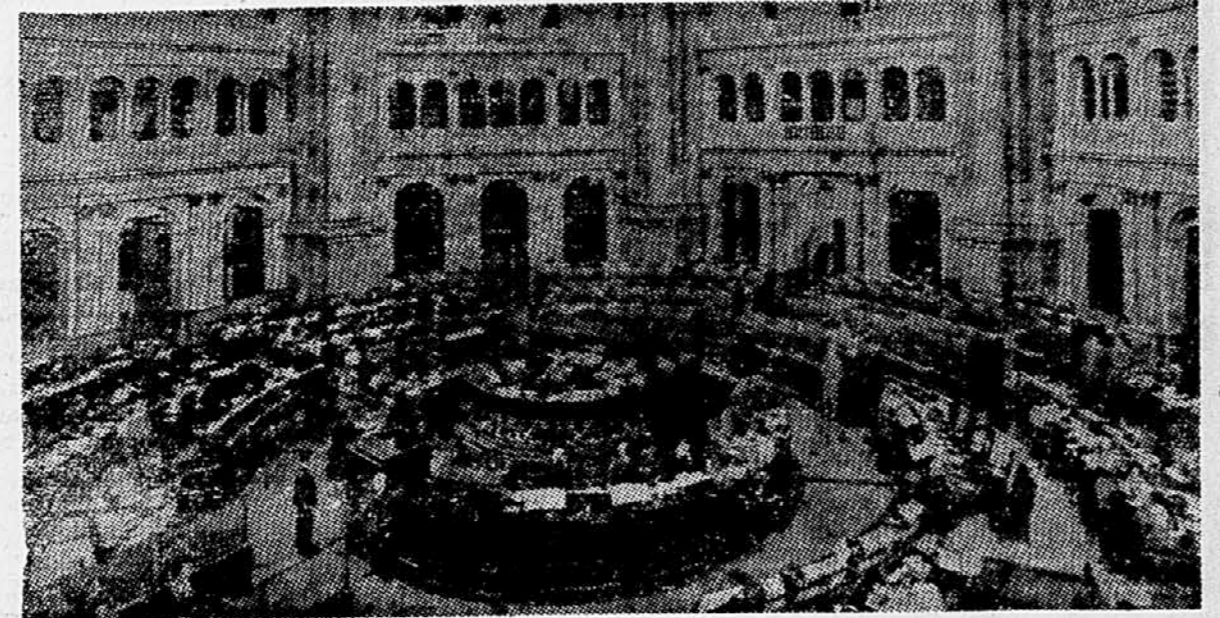
Kongresna knjižnica tudi posoja gradivo iz svojih zbirk drugim knjižnicam doma in po svetu. Lanj je bilo sposojenih nad dve sto tisoč primerkov. Zato pa potrebuje knjižnica obsežen oddelek za izdelavo fotografij, fotostatof, faksimilov in mikrofilmov raziskovalnega gradiva.

Knjižnica skrbi tudi za slepe. Skupaj s tridesetimi drugimi knjižnicami, raztresenimi po vsem ozemlju ZDA, je predlanski razdelila nad 1.500.000 »gostrih« knjig, ter knjig v Braillovi in Moonovi pisavi. Te knjige je dobilo 58.888 slepih in drugih oseb, ki potrebujejo posebnih kakih 250.000 plošč, valjev in magnetofonskih trakov. Pravi tako bi bilo, nemogoče

DANES
nova številka

»LJUĐOŽEREC IZ KAMPO DONGA«
»GIBANICE IN BELOKRANJSKA ČRNINA«
»DOMAČA ALI UVOŽENA LEPOTA«

Mnogo zabavnega in poučnega v novi številki TT v torek!

Glavna čitalnica v Kongresni knjižnici

rodne glasbe, všteti pesmi številnih indijanskih plemen, ter arhiv poezije iz Latinske Amerike, ki naglo narašča.

Mimo sodelovanja z akademijo filmske umetnosti in znanosti Kongresna knjižnica med drugim omogoča koncerte komorne glasbe in literarne večere, na katerih avtorji in pesniki sami bero oziroma recitirajo svoja dela. Spremljajo jih seveda predavanja. Ti nastopi so v Coolidgevem avditoriju na dvoršču glavne stavbe knjižnice. Avditorij so zgradili leta 1925 in akustično sodi med najbolj dovršene dvorane za izvajanje komorne glasbe na svetu.

Knjižničarja Kongresa imenuje predsednik ZDA po navsveti in privolitvi senata. Trenutno je na tem položaju pesnik Archibald MacLeish. Sicer pa knjižnica zaposluje kakih 2600 oseb, med katerimi niso samo knjižničarji, ampak tudi strokovnjaki za posamezne jezike, književnosti, pravo in druge predmete. Med njimi sem obiskal tudi Paula L. Horeckega, ki dela v slovenskem in srednjeevropskem oddelku v novi stavbi čez cesto. Iz stare stavbe sem prišel do njega kar pod zemljo skozi predor. V kratkem pogovoru mi je razložil delo svojega oddelka in mi ga razkazal. Med drugim me je zanimalo, katere periodične publikacije prejema iz Ljubljane. Po seznamu, ki mi ga je dal, povzemam: Kmečki glas, Gospodarski vestnik, Svetovalce, Ljubljanski dnevnik, Ljudska pravica, Ljudski milicnik, Ljudska pravica Mladina, Naši razgledi, Slovenski poročevalec, Student, Studentski list, Tribuna in Prosvetni delavec.

B. Pahor

Številne prireditve in proslave

Kočevska in Ribniška dolina za 40-letnico ZKJ

Na Kočevskem so pričeli praznovati 40-letnico ZKJ že 11. januarja, ko so se spominjali stavke kočevskih rudarjev, ki je trajala od 17. decembra 1920 do 11. januarja 1921. Posebni odbor, ki so izvoljeni pri občinskih komitejih v Kočevju, Ribnici, Sodražici in Velikih Laščah, so pripravili skupno organizacijo praznovanja z organizacijami Zveze komunistov posebne programe. Ti predvidevajo, da bodo trajale proslave skozi vse leto. Najbolj razgibano bo v Kočevju, Rib-

nic, Velikih Laščah in Sodražici, kjer bodo vse prireditve in praznovanja vključili v okvir praznovanja 40-letnice ZKJ. Prihodnji mesec bo v okviru teh praznovanj in ob praznovanju občinskega praznika občine Ribnica več prireditvev, na katerih bodo obujali spomine na 40-letno delo Partije v Ribniški dolini. Praznovanje krajevnih praznikov v Dragi in Kostelu, ki jih praznujejo v aprilu bodo prav tako vključili v okvir tega praznovanja. Priredi-

tev in slavnostnih akademij bo največ v času od 18. aprila in 1. maja. Nadalje naj omenimo večje slovesnost ob tednu mladosti v Dobropolju, ob dnevu rudarjev v Kočevju in ob dnevu borca ko bodo prinesli kulturni teden v kočevski občini. Prebivalci velikolaške občine bodo praznovali 40 letno delovanje Partije v septembru, ko bodo v spomin na hude boje partizanskih enot na Turjaku in na teror okupatorja od leta 1941 do 1945 odkrili veličasten spomenik 117 padlim žrtvam, ki so pokopane v skupni grobnici.

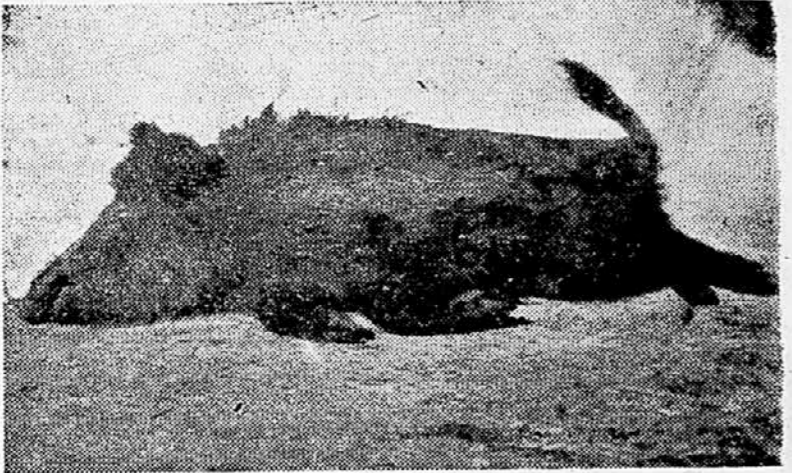
Velike Lašče

Na področju velikolaške občine deluje osem gasilskih društev, ki so imela te dni redne letne obračune svojega dela. Poročila in podrobne razprave so pokazale, da so gasilske organizacije storile mnogo za svoj napredek. Posebno delavni so bili člani prostovoljnega gasilskega društva v Velikih Laščah, ki so končno uredili gasilski dom. Prav po zaslugi dobro organizirane preventivne službe je bilo le manjše število požarov in ti niso povzročili kake večje materialne škode. V glavnem imajo vsa društva težave zaradi članstva. Po nedavnih anketi so ugotovili, da so v gasilskih vrstah predvsem starejši ljudje. Da bi bilo vključevanje mladine odsej boljše, bodo stopili v stik z vodstvi mladinskih organizacij in tem pojasnili potrebe aktivnega sodelovanja v gasilskih organizacijah.

LOVSKI PLES NA TABORU

Poročali smo že, da bo letošnji lovski ples združen z otvoritvijo lovskega doma v Ljubljani, Zupančičeva 9. Zategadelj bodo lovci pripravili obilo presenečenj. Skušali smo izvedeti, kaj vse pripravljajo, to pa nam je uspelo le deloma. Posebno le-

ključka zrebanja. Specialna k. ska vina »Lisičje solze«, »Merjaševa moč«, »Jelenova kri. itd. bodo točili v lastni režiji. Igrali bodo razširjeni »Lovski kvinteti«, »Kraškovski škripači« in kvartet Blumaver. Tej elitni lovski prireditvi: bo lahko pri-

Srečni izžrebanec na lovskem plesu v soboto bo za prvo nagrado dobil, reči in piši, divjo svinjo, ki jo vidite na sliki. Kako jo bo »spravil« domov, prepuščamo dobitniku. Upajmo, da jo bo zadel tisti, ki se ne bavi z lovom poklicno.

tošnjega lovskega plesa bo tečaj gostov, tako da bodo imeli ple-salci dovolj prostora. V navzočnosti lovskih veteranov in lovskih posebnikov iz vse Slovenije so bodo gostje prijetno zabavali.

S. F.

PRVEGA JUNIJA BO V TRBOVLJAH PRAZNIK TELESNE KULTURE

Za občinski praznik, se pravi 1. junija, ko se bodo delovni ljudje zasavskih revirjev spominjali prvega proletariata s fašistično Orjuno, pripravljajo v Trbovljah medobčinski telesno-sportni nastop, pri katerem bodo sodelovala športna društva, šole in TVD »Par-

tizan« iz vseh treh zasavskih revirjev. Nastop naj bi prikazal vso športno in telesnozgodno dejavnost Zasavja oziroma naj bi bil povzetek vsega, kar se redno dogaja v telovadnicah in na igriščih. Pomembnost tega praznika telesne kulture povečuje dejstvo, da bo posvečen 40-letnici KPJ, ki je imela ravno v revirjih svoje najmočnejše postojanke.

Lendava

Med najbolj urejene klube, ki jih štejemo k organizacijam ljudske tehnike v Pomurju sodi radioklub v Lendavi, ki ima za okrog 450.000 din osnovnih sredstev in deluje šele eno leto. Nedavno so začeli delati novi operaterji tega kluba. S. V.

Po dosedanjih načrtih naj bi se nastop delil v tri dele: v prvem bi bila prikazana množičnost, saj bo predvidoma nastopalo okrog 2000 izvajalcev, drugi del naj bi dal poudarek raznovrstnosti športne in telesnozgodne dejavnosti, v tretjem delu pa naj bi bila poudarjena kvaliteta. Novost nastopa pa bo, kakor pripovedujejo, da bodo vsi nastopajoči tvorili nekakšni posameznih točk in bodo stalno na igrišču. Predvidevajo tudi, da bo zvečer pred občinskim praznikom telovadno-sportna akademija, združena s prihodom šafete z baklami iz vseh krajev, kjer so se v 40-letni zgodovini KPJ odigrali pomembni dogodki.

LETNA SKUPŠČINA DRUŠTVA IZLOZBENIH ARANŽERJEV

Več lepših izložb

Včeraj je bila v Ljubljani letna skupščina Društva izložbenih aranžerjev. Skupščine so se udeležili tudi predstavniki iz drugih krajev in zastopnik srbskega združenja aranžerjev.

Potreba po aranžerskih kadrih je precejšnja. Ustanoviti bodo morali aranžersko šolo ali vsaj razširiti pouk o aranžiranju v okviru sedanjih šol za učence v gospodarstvu in izbrati tiste učence, ki kažejo največ smisla za to stroko. Dosedanji tečajji niso zajeli dovolj ljudi, ki bi ostali v tem poklicu. Obiskovalci teh tečajev so se pogosto morali bojevati z nerazumevanjem

Na letni konferenci so govorili največ o mladih kadrih strokovnih kvalifikacijah, ki še niso dovolj urejene in o pripravah za nadaljnje delo. Ker praznujemo letos 40. obletnico ZKJ so sklenili, da se bodo potrudili da bo videz mesta čimlepši in kar najbolj pešter.

Ugotovili so tudi, da je potrebno tudi v Sloveniji ustanoviti Zvezo društev aranžerjev, ki bi zajela vse že ustanovljene klube in pomagala ustanoviti še nove klube v vrsti krajev.

Kočevje

Po temeljnih pripravah in razpravah po organizacijah SZDL so volivci Kočevja in okolice na zborih volivcev izvolili člane uprave stanovanjske skupnosti. Izvoljeni člani so se te dni sestali in razpravljali o svojem delu. Okvirni program dela je precej obsežen. Da bi bilo poslovanje čimbolj vidno, bo občinski LO Kočevje prispeval v svojega proračuna del sredstev v ta namen. V okviru te skupnosti bo delovalo več uslužnostnih obratov, predvsem pralnica, ki jo žene v Kočevju močno pogrešajo.

Žrtvi Storžiča

V soboto so gorski reševalci našli na Storžiču vinka Zupana in njegovega brata Franceta iz Kranja, ki sta se istega dne ponorečila. Brata sta se odpravila s smučmi na Storžič. Nekaj časa sta šla po kopnem, ko sta prišla na led pa jima je spodrsnilo in sta strmoglavila v več deset metrov globok prepad. Oba sta bila mrtva.

Zupniški urad v Sodražici naznanja, da je v 85. letu življenja in v 59. letu mašništva umrl 23. februarja 1959

FRANC Ks. MAJDIČ
zlatomašnik, duhovni svetnik in upokojeni župnik sodražki

Pogreb bo v Sodražici, 26. februarja 1959 ob 9. uri dopoldne. Vsem sobratom in znancom ga priporočam v spomin!

Sodražica, 23. februarja 1959.

dr. Stanko Lenič
župniški upravitelj

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri podjetju

„Elektro-Maribor okolica“
v Mariboru

razpisuje naslednja mesta:

1. 5 ELEKTROTEHNIKOV
2. VEČJE ŠTEVILO KVALIFICIRANIH ELEKTROMONTERJEV
3. VEČJE ŠTEVILO VISOKOKVALIFICIRANIH ELEKTROMONTERJEV

Pogoj za sprejem pod 1: diplomiran elektrotehnik; pod 2: kvalificiran elektromonter; pod 3: delovodska ali mojstrska šola.

Prošnje dostavite upravi podjetja do 20. marca 1959
1175

Seja sveta za tržišče OLO Ljubljana

Včeraj so člani Sveta najprej razpravljali o poslovanju skladišča trgovskega podjetja »Sadje-Kranj« v zvezi s poslovanjem preskrbovalnega podjetja »Sadje-zelenjava« iz Ljubljane. Kranjsko podjetje hoče v Ljubljani obdržati prodajno skladišče, noče pa odpreti maloprodajne trgovine. Ker obstoječi predpisi preprečujejo preskrbovalnim podjetjem, da bi imela prodajna skladišča izven svojega območja, so člani sveta sprejeli sklep, naj prodajno skladišče kranjskega podjetja preneha s poslovanjem v Ljubljani.

no LJUBLJANI

no-sanitarnega poslopa ob Smartinski cesti in uredil še nekaj drugih tekočih zadev. S. I.

Pred razpisom natečaja
Ljubljana, 23. febr. Danes je imel koordinacijski odbor za ureditev ljubljanskega železniskega vozlišča redno sejo. Obravnavali so nekatere tehnične podrobnosti v zvezi z razpisom natečaja za urbanistično ureditev ljubljanskega železniskega vozlišča.

Seminar za pevovodje

Fred dnevi je bil v Ljubljani seminar za pevovodje iz ljubljanskega okraja. Udeležilo se ga je 67 pevovodij. V teoretičnem delu so udeleženci poslušali predavanja tov. Doreta Matula, kako pritegniti mladino naših prosvetnih društev v pevsko zbor. V praktičnem delu seminarja pa je bilo prikazano delo pevskega zbora v najmanjšem sestavu z enako velikim orkestrom, z enim ali več glasbenimi sestavi. Sklenili so, da bodo priredili tečaj za tajnike občinskih svetov in da bodo še večkrat sklicali taka posvetovanja. e. k.

Ko sta se logarja Stanko Sterle in Ivan Plos odpravljala te dni v službo, sta na zasneženih travnikih opazila sled volka. O tem sta takoj obvestila lovsko družino v Starem trgu in Iga vasi, nakar so se lovci odpravili na lov. Volk je prišel pod strel Janecu Avsnu, ki pa ga je le ranil, zato so se naslednji dan ponovno odpravili na lov. Takrat je imel več sreče Anton Zgone. Na sliki: lovci v uplenjenim volkom.

Š P O R T

PRED PONOVNIM »NEURADNIM« BOKSARSKIM SREČANJEM S POLJSKO

Še enkrat: Poljska: Jugoslavija

Boksarski reprezentanci Poljske in Jugoslavije sta se pred sinočnim zadovoljni vrnili iz velenjskega ringa v izhodna tabora: gostje v hotel Esplanade pažato, ker so s pomlajeno ekipo — njen najmlajši član, novinec Gutman ima šele dobrih 17 let — pospravili deloma nezasluzeno zmago, naši pa v »Beograd« v prepričanju, da je tudi poraz proti Poljski vendarle uspeh.

V takem vzdušju so sedeli za okroglo mizo zvezni funkcionarji trenerja Jakšič in Jožič, delegat BZJ Zlokolica in zvezni kapetan Mladenović z zastopnikom prirediteljev nocojšnjega dvoboja v Ljubljani Francem Titom. Na tem posvetu smo ališali, da je poljsko vodstvo napovedalo za povratni dvoboj n ljubljanskem GP (drevi ob 20. uri) isto reprezentanco, ki je nastopila že v uradni tekmi v Zagrebu, seveda s pridržkom da bi morda pred tekmo le smela zamenjati še katerega moža.

Pač bo precej spremenjena jugoslovanska reprezentanca. Razen zagrebških državnih reprezentantov bosta v izbranim moštvu zanesljivo boksalci Emil Zorman iz Maribora v peresno lahki in Peter Prešeren iz Ljubljane v welterski kategoriji. Novinec v moštvu bo tudi znani zagrebški boksalci Feketiča, ki bo tekmoval v srednji kategoriji. Vodstvo pa se ni moglo odločiti, kdo naj bi boksal v polteški kategoriji proti dvakratnemu evropskemu prvaku Pietrzykowskemu. Za to odločitev bomo zvedeli šele neposredno pred dvobojem.

Jugoslovanska reprezentanca v Ljubljani bo torej takša: mušja Ljubimirovič, bantamska Paljič, peresnolahka Zorman, lahka Benedek, polwelterska Lukič, welterska Prešeren, polsrednja Jakovljevič, srednja Feketiča, polteška Bogunič (?) in teška Soljč.

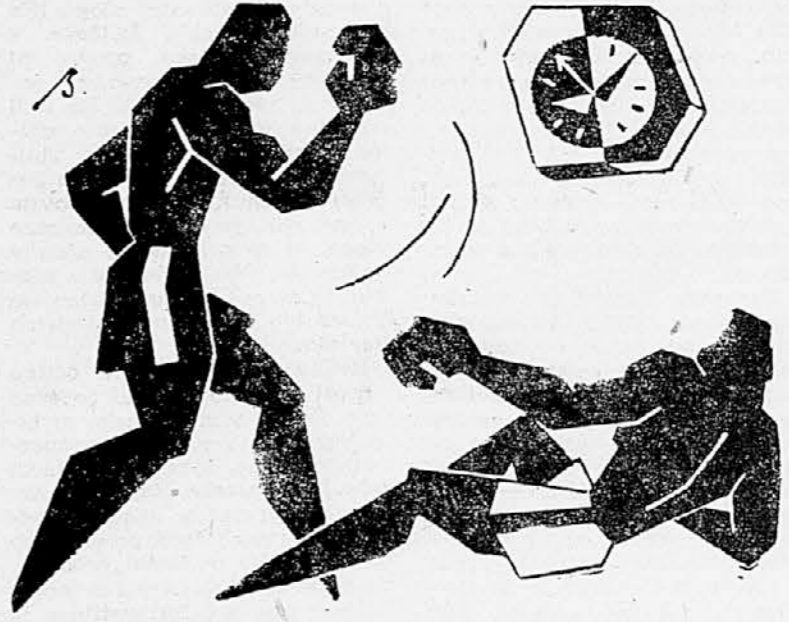
Kako bo šlo obema tekmečema — slovenskima boksarjema v peresnolahki in welterski kategoriji. Prvi — Bogarski — je imel v Zagrebu opraviti z najboljšim Jugoslovonom — vzlato

teško boksat; siehernemu tekmeču. Povratni neuradni boksarski dvoboj Poljska: Jugoslavija bo drevi ob 20. uri v dvoran! GR. Predprodaja vstopnic ves dan na GR (tel. 32-930) in prodajalni »Slovenijaspore« (telef. 22-320).

Poljski glasovi o Zagrebu

Varšava, 23. febr. Poljski tisk objavlja večerajšnji zmago poljskih boksalcev v Zagrebu z velikim poudarkom. Razen obkirnih poročil dodajajo listi tudi svoje komentarje, v katerih prihaja do izraza, da je bila zmaga poljskih reprezentantov zaslužena. Hkrati se tudi omeni enega jugoslovanskih sodnikov, češ da bi bila moral Poljska ta dvoboj izgubiti.

Glede incidentov na prireditvi sami pišejo listi, da je dogodek v dvoran! med dvobojem Valasek-Lasković potvarili vdušje na tej prireditvi. Publika je povsem nepravično ocenjevala domačega boksarja, ki je bil daleč slabši od Poljske. Sodnikovo odločitev o njegovi zmagi je občinstvo sprejelo s silnim vikom in krikom. Glede kvalitete jugoslovanskih boksalcev pa menijo, da so polkrali svoje stare in dobro znane vrednosti: borbenost, kondicijo in srce na pravem mestu. Tehnično so bili šibkejši to lastnost pa so nadomeščali s poletom, ki ga je le redko videti.

VELIK USPEH JESENIŠKEGA HOKEJA

V FINALNI TEKMI SO JESENICE PREMAGALE EKIPO NEMSKEGA LANDSBERGA 8:2

Jesenice, 23. febr. Zadnja športsna prireditve v okviru III. zimskošportnih iger metalurgov je bila finalna hokejska tekma za odločitev o tem, kdo izmed obeh najboljših udeležencev (Jesenice ali Landsberg) bo zasedel prvo mesto.

Pred približno 4000 gledalci in pod vodstvom dveh jeseniških sodnikov Božiča in Kozjaka so domači hokejisti na tem turnirju slavili še zadnji in največji uspeh. Močnega bavarskega nasprotnika so premagali 8:2 (4:1, 1:1, 3:0). Gole za Jesenice so zabil: Valentar in Smolej po 2, Felc, Kristan, N. Čebul in Dolinar po 1.

Končni vrstni red hokejskega turnirja je potemtakem: 1. Jesenice, 2. Landsberg, 3. Ljubljana, 4. Červeno znamo (Sofija).

Ta tekma je bila nedvomno najlepša in najbolj kvalitetna v vsej letošnji sezoni. Jeseničani in gostje so zaigrali hitro in v silnem tempu, ki ni popustil od začetka do konca. Razen tega pa sta obe ekipi pokazali tudi odlično tehnično znanje in kopice duhovnih prijemov pri kombinacijah. Pri streljanju na gol so bili domačini uspešnejši, nekaj dobrih potez pri gostih pa je razdri tokrat predno razpoloženi jeseniški vratar Novak. Zmaga domačinov je bila ne sporno zaslužena, vsekakor pa je tekma izražena nekoliko prevleko. — Tudi je bila ves čas čisto fair in brez siehernih surovosti.

Po končani tekmi je bila v telesnozgodnem domu razglasitev rezultatov ter razdelitev številnih pokalov in diplom, s čimer so bili tudi oficijalno zaključene letošnje zimsko-sportne igre metalurgov.

Dober začetek litijskih nogometlašev

V pripravah za prvenstveno tekmovanje so litijski nogometlaši zadnji čas odigrali nekaj koristnih prijateljskih tekem. Med njimi so premagali vsevsega Papirničarja 4:1, kombinirano moštvo Grafčarja iz Ljubljane 4:1 in voljaško moštvo Boreca iz Sentvidca 4:3. Levji delež zasluga za te uspehe gre trenerju Haeslerju, ki si mnogo prizadeva, da bi dvignil raven litijskega nogometa. T. L.

Pri Partizanu v Kočevju

Pri TVD Partizan v Kočevju so na občnem zboru poslušali poročila funkcionarjev o opravljenem delu. Društvo šteje nad 600 članov, med njimi blizu polovice aktivni športniki predvsem iz delavskih vrst. Svojo dejavnost je v zadnjem času že usmerilo po pobudah beogradskega kongresa za telesno vzgojo. Najvišja je bila razprava o pomanjkanju prostorov, saj mora društveno delo potekati po raznih krajih v mestu. Zborovali so bili soglasnega mnenja, da bodo dogradili Dom telesne kulture, za katerega so temelji že postavljeni. (O problemu gradnje telovadnega doma v Kočevju smo ored kratkim že pisali obširneje. Op. ur.)

DOGODKI PO SVETU

Prirediteljski odbor XVI. olimpijskih iger v Rimu objavlja, da se je za nogometni turnir prijavilo nič manj kakor 37 držav. Verjetno pa se bo to število še povečalo. Italija in Sovjetska zveza podjetja v finale brez kvalifikacijskih tekem, ostale države pa bodo tekmovali po zemljepisnih skupinah še od letošnjega poletja naprej.

Svedska reprezentanca v hokeju na ledu je v Göteborgu zmagala nad reprezentanco ZDA 5:3 (3:2, 2:0, 0:1).

Kanadska reprezentanca v hokeju, ki je na poti na svetovno prvenstvo v ČSR, je v nedeljo odigrala meddržavno tekmo z reprezentanco Zah. Nemčije v Garmischu. Kanadčani so zmagali brez težav 7:0 (0:0, 3:0, 4:0).

Na prvenstvu v ZDA su smučarji v Squaw Valleyju so drugi dan tekmovali v velenjskemu: med moškimi je zmagal Avstrijec Pravda pred Američanom Wernerjem. Med ženskami pa je bila najboljša Američanka Hannah.

V NEKAJ VRSTAH

Dvanaest jugoslovanskih waterpolistov je odpotovalo na Poljsko, kjer bodo odigrali tri tekme s poljsko reprezentanco, in sicer v Varšavi, Katowicah in Bydgoszczu.

Za kolestarsko dirko po Jugoslaviji je kolestarska zveza v Beogradu prejela prijavi reprezentance Egipta in Italije, ki bosta prav tako poslali po pet najboljših kolestarjev. Stevilo prijav se je tako dvignilo na sedem.

KOOPERATIVA EXPORT - IMPORT, Ljubljana

sprejme v službo

GLAVNEGA RAČUNOVODJIO
SEKRETARJA
REFERENTA ZA UVOZ
VEČ SAMOSTOJNIH KOMERCIALISTOV za izvozno delo
ŠOFERJA za osebni avtomobil.

Pogojl so razvidni iz tarifnega pravilnika podjetja

Ponudbe, opremljene z življenjepisom, navedbami dosežanj zaposlitve in znanjem tujih jezikov, pošljite do dne 28. februarja 1959 na upravo podjetja.

Kooperativa export-import, podjetje za izvoz lesa in lesnih izdelkov, Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 4

1062

KINO

KINO UNION: premiera amer. veselnice... KINO SLOKA: amer. film 'JUTRI BOM JOKALA'... KINO SLOVA: jugoslovanska kinoteka... KINO SLOVA: amer. film 'JUTRI BOM JOKALA'...

GOSPODINSKO POMOČNICO: srednjih let sprejemne Ing. Gabrovske... MIZARSKEGA POMOČNIKA: priprave ter delavko... ZAVOD za varjenje LRS, Ljubljana... AVTO BMW, limuzino, odlično ohranjeno...

RAZPIS: Komisija za razpis službenih mest pri Centralnem higijenskem zavodu... MEDICINSKE SESTRE v odd. za šolsko higieno... SANITARNA TEHNIKA v odd. za komunalno higieno...

OBJAVA: Občinski odbor združenja rezervnih oficirjev... ZAHVALE: Ob smrti naše drage mame, stari mame in tašče... ZAHVALE: Ob smrti naše drage mame, stari mame in tašče...

UMRLI: Umrla je naša draga žena, mama, stara mama... MARIJA KASTELIC, p. d. Gabrova mama... POGREB bo v sredo, 25. febr. ob 9 ur iz Vel. Mlačevega na pokopališču Boštanj.

RAZPIS: Komisija Zavoda LRS za prenos krvi v Ljubljani... RAZPIS: Komisija Zavoda LRS za prenos krvi v Ljubljani... RAZPIS: Komisija Zavoda LRS za prenos krvi v Ljubljani...

KOLENDAR: Torek, 24. februarja: Matja. Sreda, 25. februarja: Saša. Dne 24. februarja 1948 se je začela v Parizu februarjska revolucija... NOČNA ZDRAVNIŠKA DEZURNA SLUŽBA ZA NUJNE OBISKE NA BOLNIŠKOVEM DOMU OD 20-7. URE ZJUTRAJ, OD NEDELJAH IN PRAZNIKIH VES DAN...

Upravni odbor »MARIORSKEGA TEDNA« razpisuje mesto dipl. ing. arhitekta. Nastop takoj ali po dogovoru. Plača po pravilniku o plačah... 1176

7. III. 1959 V ZAGREBU DRUGO ZREBANJE NAGRAD. Vsak zavitek PRILEPSKIH CIGARET ima nalepljeno številko. Shranite številke, ker lahko postanete dobitnik lepih nagrad.

Savica 58. Vaš nenadomestljivi prijatelj TELEKOMUNIKACIJE, Ljubljana. DIN 39.950-.

SOLSTVO RAZGLAS. Vpisovanje novincev rojenih leta 1959 ter januarja in februarja leta 1958 bo na... 2. osnovni šoli »Horoja Franca Rozmarna Staneta« in na 2. osnovni šoli »Horoja Alojza Kebeta«.

Bombažna industrija »Makedonka« - Štip obvešča vsa zainteresirana podjetja, da bo 1. aprila 1959 v prostorih svoje tovarne na licitaciji prodala nov APARAT za egaliziranje na boben in v razpenjačem pri bombažni mikalnici.

ANTON LEŠNIK železniški uradnik v pokolu. Pogreb pokojnika bo v torek, 24. februarja ob 14. uri v Smarju pri Jelšah. Zalujoči: otroci Marta z Mojco, Viktor in Leo z družinoma, sestra Pavla ter ostalo sorodstvo. Smarje pri Jelšah, 23. februarja 1959.

NEZA ZUPANC. Pogreb bo v sredo, dne 25. februarja 1959 ob 17. uri iz Andrejeve mrliške vežice na Zaloh. Zalujoči: Ela, France in Pavla, otroci; zet Jože, snaha Anica, vnuka Tonček in France ter ostalo sorodstvo. Ljubljana, dne 23. februarja 1959.

MARIJA BIZJAK roj. KRESNIK knjigovodkinja. Pogreb nepozabne pokojnice bo v sredo, 25. februarja ob 16. uri iz hiše žalosti, Večičev št. 18, na pokopališču v Polju. Zalujoči: mož Albin, sin Matjaž, mama in oče, bratje, tašča in ostalo sorodstvo.

SINDIKALNE PODRUŽNICE izkoristite ugodno priložnost ter omogočite svojemu članstvu cene in nabavo SVILENIH OSTANKOV. Za pomladansko sezono smo vam pripravili bogato izbiru svilenih ostankov od 1-5 metrov. Ostanki so izdelek priznane tovarne »SVILE« Maribor. Pestra izbira enobarvnih in vzorčastih svilenih tkanin v raznih kvalitetah. Cene so izredno znižane. Enobarvne svilene tkanine dobite že od 165.-dinarjev dalje. Ostanke si lahko osebno izberete v posebnem oddelku v prodajalni »TEKSTILNI DOM«, Jurčičeva št. 4 - Pismena naročila in informacije: TRGOVSKO PODJETJE »MODA«, MARIBOR - GOSPOSKA ŠTEV. 20 - telefon št. 35-66 ali 30-83. 1173

Casopisno podjetje »Slovenski poročevalce« sprejema takoj DELAVCA za nočni ekspedit. Zglasite se osebno v sekretariatu podjetja.

Casopisno podjetje »Slovenski poročevalce« Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1-3 razpisuje delovno mesto VRATARJA. Pogoj: 1 do 2 razreda gimnazije. Ponudbe pošljite na sekretariat podjetja.

ZAHVALA - V neizmerni žalosti, ki nas je zadela s smrtno očeta, starega očeta, deda, tasta in strica JAKOBA OVNA se zahvalujemo vsem, za izrečeno sožalje ter vsem, ki so z nami sočustvovali ali darovali cvetje in ga pospremili na njegovo zadnjo pot. Posebno zahvalo izrekamo prostovoljnemu gasilcem Podutik in pevčev »Dolomiti« Vrhovci. Ljubljana, 24. februarja 1959. Družina Ovna

Ugasnilo je zlato srce našega ljubelega moža, skrbnega papana in tasta, nepozabnega dedka, sina, brata in strica Dr. JOSIPA KUNCA veterinarskega inšpektorja v pokolu. Na zadnjo pot ga bomo spremili v torek, dne 24. februarja ob 4. popoldne iz njegove rojstne hiše na pokopališču v Logatcu. Zalujoči: žena Marja, mati Marja, hčerke Nada z možem ing. Mitjem in vnučki Matjaž, Elza, Mela, sestre Iva in Mimi, bratje Stanko z ženo Mici, Tone in ostalo sorodstvo. Ljubljana, Logatec.

ZAHVALA - Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so našega dragega VALENTINA DOBRAVCA spremili na njegovo zadnjo pot. Posebej se zahvaljujemo vsem darovalcem cvetja, zlasti Društvu čebelarjev, stanovalcem hiše, Janševa št. 11, in učiteljskemu kolektivu Crnuče. Zalujoče družine: Dobravec in Poganičnik Ljubljana, dne 21. februarja 1959.

ZAHVALA - Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so našega dragega VALENTINA DOBRAVCA spremili na njegovo zadnjo pot. Posebej se zahvaljujemo vsem darovalcem cvetja, zlasti Društvu čebelarjev, stanovalcem hiše, Janševa št. 11, in učiteljskemu kolektivu Crnuče. Zalujoče družine: Dobravec in Poganičnik Ljubljana, dne 21. februarja 1959.

REKLAME NA NEBU

Amerika, dežela reklam, po- zna zanimiv poklic: pilota, ki z belim dimom pluje po nebu reklamne napise. Piloti mora- jo biti seveda izvežbani akro- bati. V izredno hitrih lovcih nosijo s sabo okrog sto kilogra- mov kemikalij, ki daje veliko

dima. Na snjem ozadju neba se najbolje vidi bel dim. Po- skušali so tudi z zelenim, rde- čim in rumenim, toda niti eden se ni obnesel tako kot bel. »Pisanje« na nebu je izredno težavno. Reklamni napisi mo- rajo biti čimkrajši. Ob popol-

nem brezvetrju ostane naplisa- na beseda čitljiva okrog pol- ure, v večini primerov pa sa- mo pet minut. Letalec mora paziti, da »plise« proti severu, če je sonce na jugu, drugače bi se gledalcem med branjem reklamnih napisov bleščalo. Leteti mora čimhitreje, zakaj nekatere črke so dolge 25 kilo- metrov! Najbolj prikladna vi- šina za »pisanje« so 3 do 4 ki- lometre visoke plasti atmosfere, kjer plihajo vetrovi najbolj enakomerno. Letalo se mora dvigniti do te višine v dva- najstih minutah ter nato mno- gokrat stromoglaviti s hitrostjo več sto kilometrov na uro.

došlici Royalškemu princu (Wel- come his Royal Highness the Prince) pa so se newyorški pi- loti zaskrbljeno čehljali za ušesi.

Madžarski mikroskop

Madžarska tovarna optičnih izdelkov »Gama« je začela se- rijsko »prijemati« nove vrste mikroskopov »3-D Kondenzor«, ki so ga konstruiral ing. Janoš Barabáš, docent László Zeljok in prof. dr. Ferenc Klis. Poseb- nost tega novega mikroskopa je v tem, da poveča predmet, ki ga raziskujemo, plastično. Po- večani predmet se vidi torej povečan v vseh dimenzijah. Po- sebna prednost tega izuma je v tem, da je mogoče »plastično- lečo« montirati na vsak mikro- skop.

Elektronski »ovaduh«

Ce se bo iznajdba danskega inženirja obnesla, pomeni to znatno zmanjšanje števila av- tomobilskih nesreč, pri katerih botruje alkohol. Danski inže-

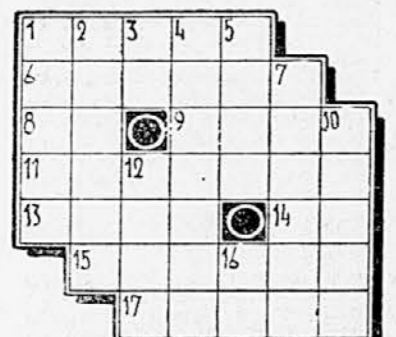
nir je nedavno konstruiral elektronsko napravo, ki jo montira na volan avtomobila. Napravo poganja posebna kemikalna snov, ki spremeni tok v stiku z zmanjšano količino al- kohola. Naprava je tako občutljiva, da reagira celo na ne- žurne hlače alkohola. Ki pri- hajajo iz vozniških ust, če je ta le okusil alkoholno pijačo. Elektronska naprava je v zve- zli s podobno napravo v motor- ju. V trenutku, ko »elektronski ovaduh« — tako so nazvali to napravo — čuti alkohol v sapli voznika, prične druga naprava delovati in ustavi motor. Da bi ga zopet spravil v pogon, mora voznik odpreti zamotano sifrirano ključavnico, to pa lahko storil le, če je — trezen.

Gledalcem se zdi, da so re-klamni napisi na nebu napisani navpično. Toda črke neže v resnici vodoravne, saj drugače ne bi mogle biti dolge po dva- set kilometrov. Če se letalec zmoti, mu ne preostane druge- ga, kot da nepravilno »brake« — čuti druga naprava nalašč zakaj ljudje si ob tem reklamo bolj zapomnijo. Pod- jetje, katerega ime je napisano nad New Yorkom ali San Franciscom, mora odšteti za nenavadno reklamo 500 do 1000 dolarjev.

Oglejmo si še »lepopisne« te-žave pilotov. Najraje imajo črke 0 in 1, preglavice pa jim povzročajo pisanje E in mal. Pri vsem tem morajo paziti, da pišejo besede tako, kot da bi jih gledali v ogledalu. Če bi pisali normalno, bi ljudje na zemlji obrnjenih črk ne zna- li brati. Ime angleške tvrdke »OXO« je letalec navdušilo, saj je vsebovalo »najlažje« črke, obenem pa ni bilo treba paziti na optične prevare. Ob dobro-

KRIZANKA

VODORAVNO: 1. osnutki, orisi, njenim krznom in okusnim me- som, 8. kemični znak za ameri- cij, 9. operni spev (orig.), 11. celo- ta; celotna ženska obleka, 13. ve- liko jezero v Sibiriji, 14. glasbena nota, 15. delaven, marljiv, 18. ope- ra F. Flotova.

NAVPIČNO: 1. nakaza, spatek, 2. zbornica, 3. italijanski poletnik, 4. znameniti filmski igralec in re- žiser (Charlie), 5. angleški plemi- škni naslov, 7. zmagovalce čmar- carskih tekem v Badgasteinu, 10. gr-ška boginja modrosti, 12. čarovni- ki, žreci, 16. začetnik slovenskega kiparja, ki živi v Beogradu.

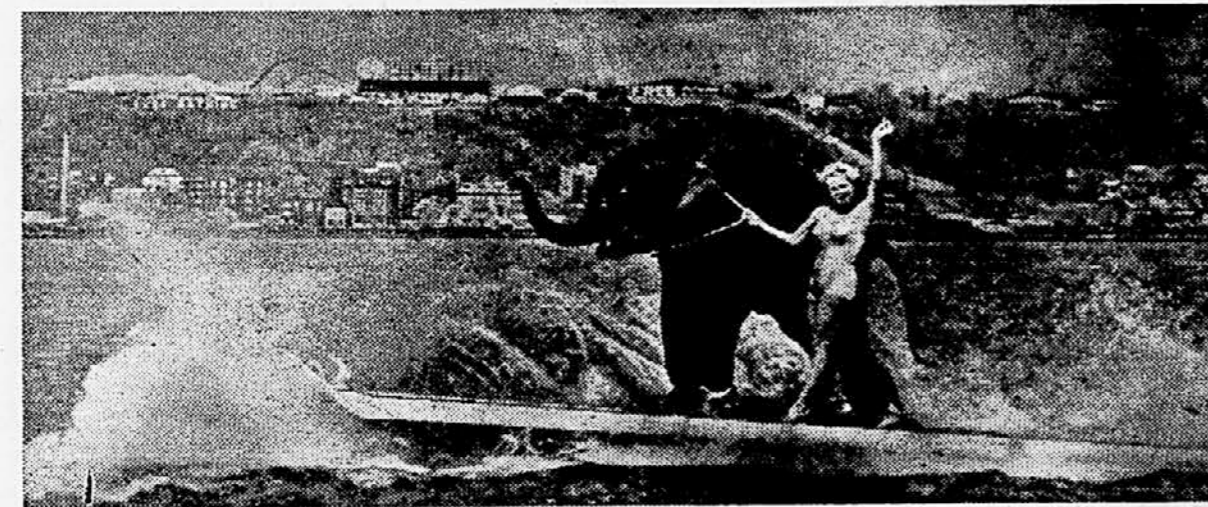
RESTEV ZADNJE KRIZANKE
VODORAVNO: 1. eté, 4. Mal, 7. Mariani, 9. uradnik, 10. tri, 11. ma, 12. (Anton) Aškerc, 13. oda, 15. kratiti, 18. Tih Don, 19. ina, 20. oro.

Navpično: 9. O(ton) Z(upančič).

PRI KOZMETIČNEM KIRURGU

— Nos se mi zdi prevelik, to- variš doktor, rad bi si ga dal operirati!
— Meni se zdi vaš nos pravi- šen!

V ZDA so zdresirali prvega slona (bolje rečeno slončka), ki mirno ostane na vodnih smučeh. Seveda so smučerji umerjeni po njegovem telesu. Dolge so tri metre ter grajene v obliki prav- plitvih čolnov.

Zavod za duševno defekte

HRASTOVEC-TRATE, p. Lenart, v Slov. goricah

razpisuje mestni:

1. MATERIALNEGA KNJIGOVODJE (-KINJE),

2. ADMINISTRATORJA(-KE)

Pogoj: 1. srednješolska izobrazba z najmanj dvoletno prakso in znanjem strojepisja; pod 2. dvoletna praksa in ustrezno strokovno izobrazbo. — Sam- ska stanovanja in prehra- na zagotovljena. Temelj- na plača in položajna plača po Uredbi ZJU. — Nastop službe takoj. — Pismene ali ustmene po- gudbe predložite pri upra- vi zavoda. 1088

- OGLAS V
- SLOVENSKEM
- POROČEVALCU
- ZANESLJIV
- USPEHI

Hrabri pastir

Drobnico makedonske vasi Jale Meke Reke je že več ko pol leta desetletni volk, ki mu lovec niso prišli do živga. Te dni je 17-letni pastir Ali Te- fikov varoval čredo ovac. Nena- doma so psi zalajali, ovce pa so se v strahu razbežale. Volk se je pojavil nepričakovano, ob belem dnevu in zgrabil najbliž- jo ovco. Ali se ni ustrašil zver- ri, ki je mesarila plen, marveč jo je, čeprav neoborožen, hra- bro napadel z golimi rokami. Volk je spustil ovco in se obr- nil proti pastirju. Ali je za- grabil volka za vrat in ga da-

vil. Človek in močna zver sta se valjala po pašniku, pomohi pa ni bilo od nikoder. Skoro pol ure je trajal boj, dokler ni zmagal hrabri pastir in volka zadavil. Ko je zvečer prinesel zadavljeno volka v vas, je nastalo veliko veselje, saj je bil uničen krvoločni sovražnik drobnice, ki je povzročil ve-

Ravnanje z elektronskimi možgani

Dandanes so elektronski mož- gani že nepogrešljivi, a težavo jim je slediti in z njimi pravi- lno ravnati. Kdor uravnava tak stroj, se mora priučiti nove- mu jeziku, ki razlaga, anali- zira in razstavlja probleme, da mu tako olajša nalogo in da more dobiti pravičen odgovor. To povzroča precejšnjo zamor- do časa, pogosto pa pride tudi do pomot, ker je treba zelo pa- ziti pri sprejemanju po posebnem ključu, kar je utrudljivo in enolično. Sedaj si poskušajo pomagati z elektronskim strojem, ki more sam organizirati in razlagati, tako da je »elek- tronska govornica« čimbolj pre- prosta in jasna. Da se ne bi nekega dne znašli pred pravi- m »babilskim stolpom« elektronskih strojev, so usta- novili mednarodni odbor. Nje- govila naloga naj bi bila, da bi vsi elektronski možgani govorili »isti jezik«.

ZANIMIVOSTI IZ TEHNIKE

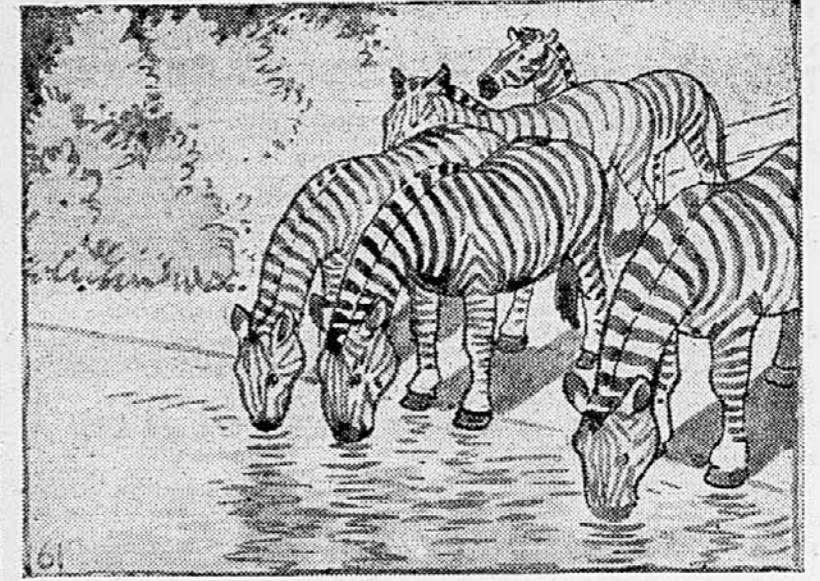
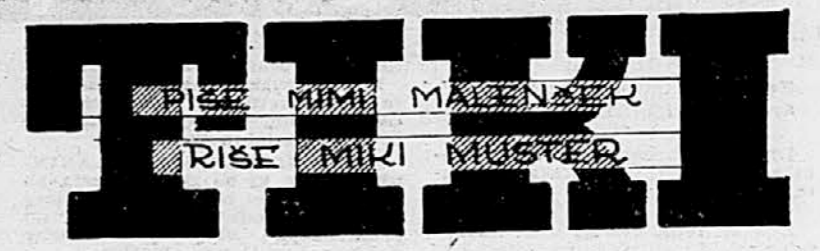
Svedski gradljo pod zemljo dva reaktorja, ki bosta segrevala južno predmestje Stockholma in mesto Vasteras. Krožeča to- pla voda bo nadomestila seda- nji sistem segrevanja z oljem. Projekt ne predvideva samo proizvodnje toplote, temveč tu- di električnega toka. Reaktor- ja bosta lahko dala tudi do 200.000 KW. — Reaktorja bodo vgradili v steno in tako zman- šali nevarnost iztakanja v primeru nesreče.

Ameriška družba General Electric je sporočila, da je za- čela obširno raziskovati vpliv radiacije na trdne snovi, teko- čine in pline. Nedvomno je, da bodo izsledki teh raziskav spre- menili dosedanja pojmovanja o teh snoveh. Hkrati bo družba ustvarila pogoje, kakršni so v vesolju, in bo proučevala tudi njihov vpliv na živa bitja.

Svetovna električna industri- ja kaže zadnja leta težnjo po prenosu vedno večjih napete- sti. V ZDA so po rekordnem daljnovodu prenašali 345.000 V. Po prejetih sporočilih so ne- davno uspešno končali potisku- se pri prenašanju 500.000 V.

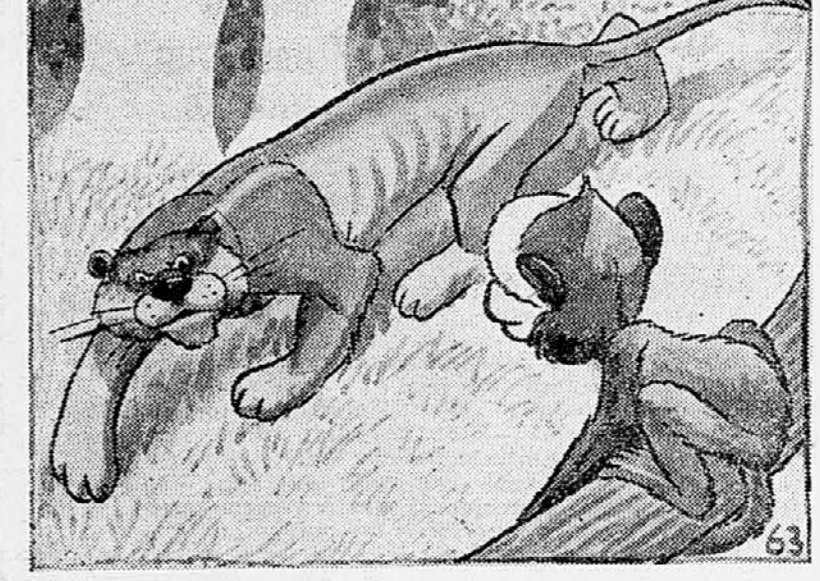
Gospod Klingebiel iz Pariza je eden redkih jubilantov. Praznovno je petdesetletno obletnico, odkar je vozil avtomobil. V vseh teh petih desetletjih ni zakrivil niti ene prometne nesreče. Prometna policija ga je odlikovala s častno medaljo.

61. V pragozdu je morala biti stražanska suša, kajti vse živali so se primikale k reki. Neke noči, ko je mesec velik in rdeč plaval nad pokrajino, je Tiki videl, kako so se reki približale zebre. V mesecini je različno videl njihove progaste hrbte. Biti so morale zelo žejne, ker so premagale boja- zen pred zvermi in željno pile rečno vodo.

62. Potem je Tiki zaslislal prestrašen, grozen krik. Zebre so se razbežale — mednje je pošastna in orjaška planila levinja Rumenooka. Tiki je videl, kako je skočila neki zebri na hrbet. Se strašna, mogočna levinja se je morala pred suho in žejo umakniti iz gozda! Tiki je najelji dlako in pridržal dih. Sedaj ob reki ne bo več tako prijetno!

63. Tiki se levinje sicer ni bal, saj je vedno govorila, da ne mara smrdljivega opijetega mesa. Kljub temu se je vedno umaknil na varno, kadar jo je videl prihajati pod drevesi. Rumenooka se je osabno sprehajala ob robu gozda in ob reki, kakor da bi bila gozd in reka samo njena. Prav previden si moral biti, kadar si si hotel pogasiti žejo.

»Na postaji?« je vprašal Dick. Elk je prikimal. Vračal se je s severa, iz enega naslednjih mest: Aber- deena, Arbroath, Edinburgha, Yorka ali Doncastra. Ni me videl, pa tudi jaz se nisem potrudil k njemu. Stotnik Gordon, kakšno mnenje imate o starem Bennettu? Dick ni odgovoril. »Ali je on Zaba?« ga je izzival Elk. Dick Gordon se je nasmešnil. »Tako ne boste zvedeli zanj, Elk, in precej truda si boste prihranili, če si boste izbili iz glave, da boste z navzkrižnim spraševanjem prišli do ugodnih zaključkov.« »Saj nisem neumen, da tega ne bi vedel,« je zagodrnjal Elk. »Toda John Bennett mi je uganka. Če je on res Zaba, to noč vendar ni mogel biti v Johnsonovi jedilnici.« »Razen seveda, če se ni z motorjem odpeljal v Doncaster po alibi,« je rekel Dick, nato pa nadaljeval: »Radoveden sem, če bo doncastrska policija klicala naše poveljstvo. Morda bo pa kar sama opravila.« »Kaj opravila?« je vprašal Elk presenečeno. »V Marberley Hallu pri Doncastru je bilo sinoči vrom- ljeno,« je rekel Dick, »ukradena je bila diamantna krona lady Fitzhermanove. To precej potrjuje vašo domnevo, kajne, Elk?« Elk ni odgovoril. Toda goreče si je zaželel, da bi imel kak izgovor za preiskavo Bennettovega kovčka.

njim, zato si ga večina previdnejših obiskovalcev še ni upala obiskati. Razvedelo se je, da se je tedaj nekaj zgodilo s Haginom, zakaj po nočni raciji ga ni še nihče videl. Širile so se nepotrjene govorice, da je zaprt. Ray ni povprašal po pismih, ko je šel skozi dvorano, zakaj v klub je dobival zelo malo pošte. Zato je bil nemalo prese- nečen, ko mu je natakar prinesel dve pismi. Eno je bilo več- krat zapečateno in težko, drugo pa manjše. Najprej je odprl večjo kuverto in s prstom potipal vsebino. Ugotovil je, da ni v njej nič drugega kot denar. Ni si ga upal izvelič na svetlo, niti pred maloštevilnimi gosti ne. S prsti je otipal, da je denarja precej, in bil je zadovoljen. Sporočila ni bilo, toda drugo pismo je bilo našlovljeno z isto pisavo. Odprl ga je. Bilo je brez nagovora ali datuma. S pisalnim strojem je bilo natipkano tole: »V petek zjutraj oblecite obleko, ki vam bo poslana, in se napolnite po deželni cesti proti Nottinghamu. Po- vzemite ime Jim Carter. Vse potrebne listine, izstavljene nato to ime, boste našli v žepih obleke, ki vam jo bo še danes dopoldne prinesel poseben šel. Od tega trenutka dalje se ne smete več kazati v javnosti, se deliti, sprejemati obiske, niti koga obiskovati. Kakšno delo boste opravili v Nottinghamu, vam bomo sporočili kasneje. Ne pozabite, da morate hoditi po cesti, prenočevati pa v zaveščih za brezposelne, ki jih klataje najtežje obiskujejo. V Barnetu boste srečali na osrednji svorni cesti pri devetem milij- niku znanca, ki vas bo posej vsi pot spremljal. Nadaljn- ja navodila boste prejeli v Nottinghamu. Zelo verjetno je, da pozneje ne boste več potrebni, če pa boste, vedite, da vas opravljeno delo nikakor ne bo osramotilo. Zapom- nite si, da ste odsihmal Carter. Zapomnite si, da se ne smete kriti. Ne pozabite, da ste si vse to nepozabljivo vtisnili v spomin, vzrite pismo z ovitkom, kakor tudi kuverto, v kateri je bil denar, v kamin klubske jedilnice

in počakajte, da zgori. Opazoval vas bom.« Pismo je podpisal Zaba. Torej je naslednj vendarle nastopila ura, ko ga Zaba potrebuje. Z bojaznijo jo je bil pričakoval in mislil, da bo zvedel najhujše. Zvesto se je držal navodil, stopil pred zvedavimi gosti s pismom in ovitkom k praznemu kamnu, prižgal vžgalico in vse troje zažgal, nato pa s čevljevem pomandal pepel. Puls mu je bil nekoliko hitrejši, srce je udarjalo glasneje, ko se je vrnil h kosilu, ki se ga še ni bil pritaknil. Zaba ga je opazoval — torej je tukaj! Pogledal je po maloštevilnih zasedenih mizah in se nenadoma srečal s pogledom moža, ki ga je ves čas ostro opazoval. Obraz se mu je zdel znan, ni se pa mogel spomniti, kje ga je videl. Poklical je natakarja. »Ne ozrite se takoj,« je rekel z zamolklim glasom. »Mi lahko poveste, kdo je možki, ki sedi v drugem pristenku?« Natakar se je malomarno ozrl. »To je gospod Joshua Broad,« je rekel. Skoraj isti hip je Joshua Broad vstal, prekoračil jedilnico in pristopil k Rayu. »Dover dan, gospod Bennett. Mislim, da se še ne pozna, čeravno oba člana Heronovega kluba in sem se vas več- krat videl tukaj. Moje ime je Broad.« »Bi hoteli sestiti?« Ray je le s težavo obvladal glas. »Vesel sem, da sem vas spoznal, gospod Broad. Ali bi hoteli obedo- vati z mano?« »Hvala,« je odgovoril Amerikanec, »sem že obedoval. Sicer sem pa slab jedec. Toda, če vas ne moti, bom pokadil cigareto.« Ray mu je ponudil cigaretnico. »Sem sosed vaše prijateljice, gospodične Lole Bassano,« je rekel Broad, ko si je izbral cigareto. »V Caverleyevem poslopju ima stanovanje nasproti mojemu. Če se ne motim, sem vas že večkrat videl pri njej.«